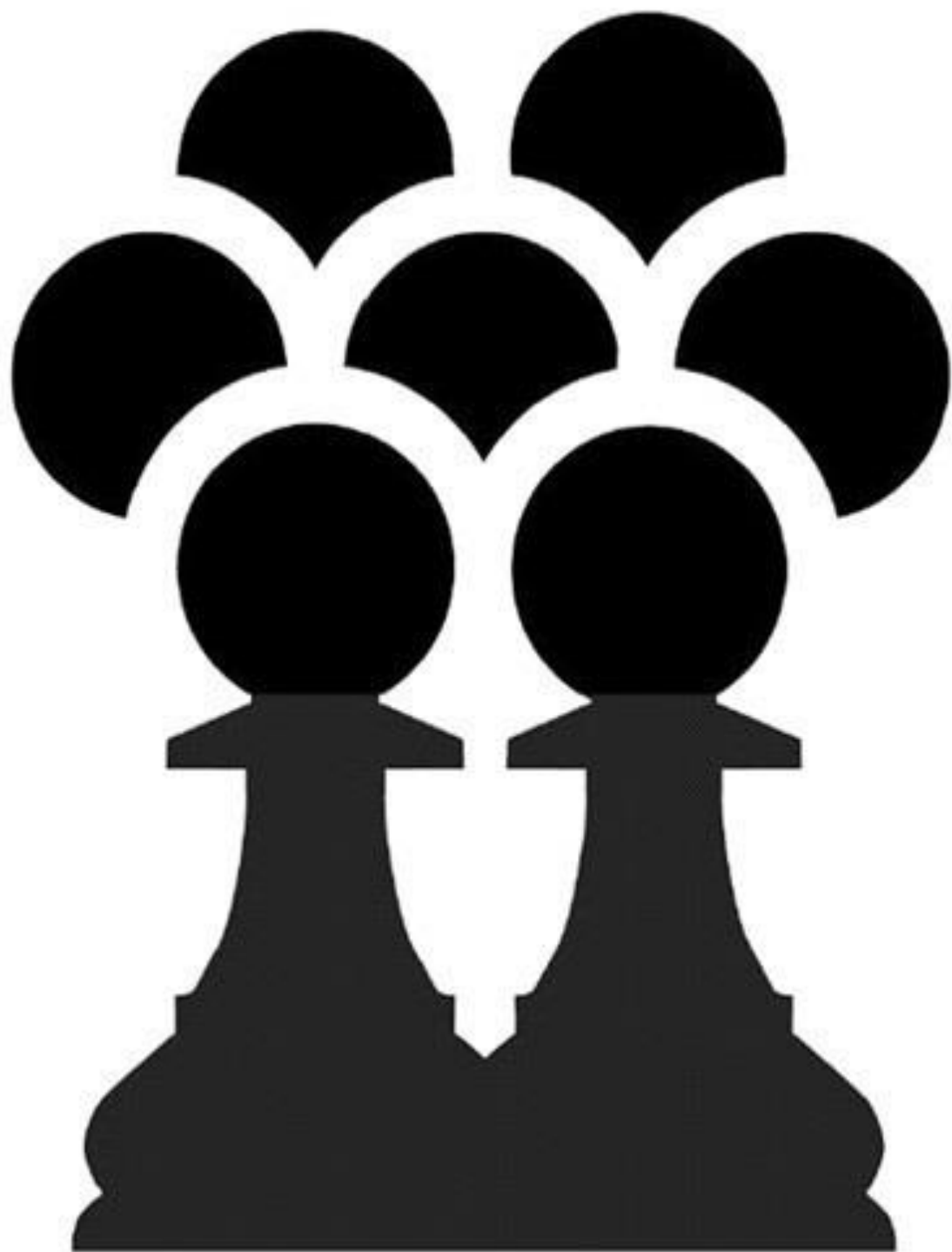

Clubblad van Schaakvereniging Promotie Zoetermeer

de Promoot

---

jaargang **72** | nummer **1** | oktober 2023

→ www.svpromotie.nl ←

DE PROMOOT

Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'

jaargang **72** | nummer **1** | oktober 2023

Schaakvereniging 'Promotie' – opgericht 6 oktober 1952

Speelzaal: Buurthuis 't Span: Sullivanlijn 31, Zoetermeer (wijk 28, Noordhove)
 Website: **www.svpromotie.nl**
 Contributie: senioren (vanaf 20 jr): € 144,- / junioren (t/m 20 jr): € 69,- / studenten: € 69,- /
 leskosten € 20,- / alleen extern: € 65,00
 Donaties: minimaal € 25,00
 Bankrekening: NL79 INGB 0002 4053 62, t.n.v. Schaakvereniging Promotie, Zoetermeer

Ereleden: Gerhard Eggink, Hans Meijer, Manuel Nepveu, Gerard Swart, Jan Veldhuizen, Rob de Vries

bestuur	naam	adres	telefoon + e-mail
voorzitter	J. van den Berg (Jaap)	Wildenberg 18 2716 ND Zoetermeer	(079) 321 42 59 voorzitter.svpromotie@gmail.com
secretaris	S. Kooiman (Stephan)	Bonaire 22 2721 LJ Zoetermeer	(06) 34 16 79 10 secretaris.svpromotie@gmail.com
penningmeester	T.J.P. Morcus (Ton)	Azaleapark 15 2724 JA Zoetermeer	(06) 29 47 98 46 penningmeester.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader intern	M. Wichhart (Maarten)	Dongestraat 18 2652 DP Berkel en Rodenrijs	(06) 24 85 91 19 wl.intern.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader extern	M. Hettfleisch (Maurice)	Zijlstraat 135 2353 NN Leiderdorp	(06) 13 18 31 03 wl.extern.svpromotie@gmail.com
algemeen adjunct	< vacature >		
voorzitter jeugdcommissie	R.W. Minnema (Rens)		jeugdleader.svpromotie@gmail.com

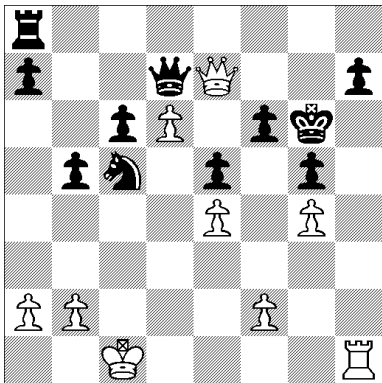
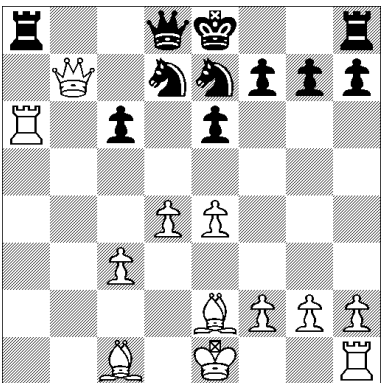
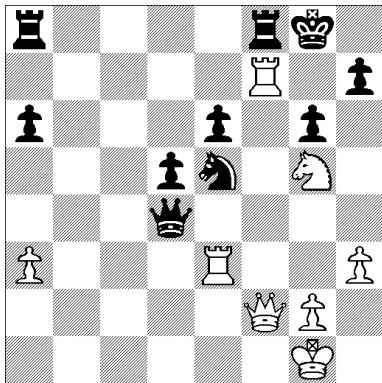
	naam	adres	telefoon + e-mail	
redactie clubblad De Promoot	H.J. Alberts (Henk)	Trompstraat 98 2266 KL Leidschendam	(070) 320 64 29	redactie.depromoot@gmail.com
	R. de Vries (Rob)	Comriekade 24 2481 AE Woubrugge	(0172) 58 73 35	
webmaster svpromotie.nl	R.W. Minnema (Rens)		rwminnema@hotmail.com	
materiaal-commissaris	C. Schoon (Chris)	Alexander Dubčekplaats 32 2332 HX Leiden	(06) 23 07 66 17	ccschoon2010@kpnmail.nl

→ www.svpromotie.nl ←

Inhoud

Opgaven:	Kort maar krachtig [deel 1]	<i>redactie</i>	blz. 1
Intro 1:	Redactioneel	<i>redactie</i>	2
Intro 2:	Van de voorzitter	<i>Jaap van den Berg</i>	2
Intern:	Wie is de remisekoning?	<i>Maarten Wichhart</i>	3
Intern:	Stand na de 6 ^e ronde (16 oktober 2023)	<i>Maarten Wichhart</i>	4
Extern:	Terug naar het oude vernieuwde normaal	<i>Maurice Hettfleisch</i>	5
Extern:	Alle uitslagen en eindstanden	<i>redactie</i>	6
Opgaven:	Kort maar krachtig [deel 2]	<i>redactie</i>	6
Bommel:	Ei ei, mijn waarde, ei ei	<i>Manuel Nepveu</i>	7
Studies:	De Réti-manoeuvre	<i>Hans Meijer</i>	11
NK toen:	Halve finales Nederlands kampioenschap [3]	<i>Bernard Bannink</i>	13
Ru Ru:	Rudi's rubriek	<i>Rudi Matai</i>	15
Entree:	Promotie-Entree Rapidtoernooi groot succes	<i>Jaap van den Berg</i>	18
Opgaven:	Wit/zwart speelt en wint	<i>redactie</i>	20
Terugblik:	Mijn schaakgeschiedenis [4]	<i>Bas van de Graaf</i>	21
Varia:	Tentoonstelling 'Het jaar 1000 in Leiden'	<i>Henk Alberts</i>	23
Jeugd:	Promotie met veel jeugd in de KNSB-competitie	<i>Rens Minnema</i>	28
Oom Jan:	Oom Jan een stap eerder	<i>Nico Peerdeman</i>	25
Jeugd:	Jeugd laat tanden zien in de KNSB-competitie	<i>Maurice Hettfleisch</i>	30
Oude doos:	I have a dream	<i>John Tan</i>	29
Opgaven:	Van Ree naar Lichess	<i>redactie</i>	32
Varia:	Veiling schaakitems	<i>Henk Alberts</i>	32
Opgaven:	Oplossingen problemen	<i>redactie</i>	33
Agenda:	Alle evenementen t/m januari 2024	<i>bestuur</i>	34

6 maal "kort maar krachtig" [deel 1]

[A] wit aan zet ○ zie ook blz. 5	[B] zwart aan zet ● bron: Lichess	[C] wit aan zet ○ oplossingen: → blz. 33

<i>intro</i>		Redactioneel	<i>Henk Alberts</i> <i>Rob de Vries</i>

Voor u ligt weer een nieuwe Promoot. Een Promoot – in deze weer normale (niet corona-)tijd – met veel verslagen van wat er zoal de afgelopen periode rond de Promotianen gebeurd is in toernooien, de interne en de externe.

Een Promoot ook met veel (schaak)geschiedenis. Van het oudste schaakstuk, via Marten Luther King en het verhaal van Oom Jan die zijn neefje schaken leert naar Bernard's belevenissen in de halve finales van het NK in 1991 tot de eigen schaakgeschiedenis van Bas van de Graaf in met name Zeeland.

En dat alles in een week met een hoog 'stripgehalte.' Op donderdag komt het 40e Asterix-album uit (de witte Iris) en op maandag een Promoot waarin Manuel de verschillende Promotianen met Bommel-figuren probeert te vergelijken. En dat valt nog niet heel erg mee.

'Rare jongens die Promotianen' zou Obelix ongetwijfeld zeggen (en geef hem eens ongelijk).

<i>intro</i>		Van de voorzitter	<i>Jaap</i> <i>van den Berg</i>

"Goed dan, maar u kunt nog zo'n groot kampioen zijn, het lukt u nooit de kiezer te schaken".

Dit citaat komt uit het boek De Kremlinfluisteraar van Giuliano Da Empoli. Hoofdpersoon is de spindokter van Vladimir Poetin: Vadim Baranov. Die ontmoet tijdens een receptie Garri Kasparov, de voormalige wereldkampioen en een tegenstander van Poetin. Het citaat komt uit hun gesprek. 22 november a.s. is de dag waarop Nederlandse politici gaan proberen kiezers te schaken.

Als het gaat over de lokale politiek hebben we dit jaar geen reden tot klagen als het gaat om aandacht voor het schaken. In juni waren drie wethouders aanwezig bij de opening van de beweegroute Driemanspolder – Entree – Meerzicht die ook voorzien is van twee schaaktafels.

Bij de opening van de derde schaaktafel in het Stadshart op 23 september was naast voorzitter van de KNSB, Bianca de Jong - Mühren ook wethouder Marijke van der Meer van de partij. Op zich al een feestelijk moment. Maar het werd nog mooier toen Stedon (leverancier van o.a. deze schaaktafels) een cheque overhandigde aan de Hersenstichting (het goede doel van de KNSB.)

En op 14 oktober vond nog ons Rapidtoernooi in Club Entree plaats, mede in het teken van 150 jaar Koninklijke Nederlandse Schaakbond. Met andere woorden veel aandacht voor het schaken in Zoetermeer. Het heeft er alle schijn van dat Promotie van die aandacht profiteert. Het rapidtoernooi was ruim tevoren al vol. Nieuwe leden doen mee aan de interne competitie en meer jeugdleden hebben de overstap gemaakt naar de seniorencompetitie. En de jeugdafdeling groeit weer.

Toch was er niet alleen goed nieuws. In de zomer werden we opgeschrikt door het overlijden van Martin van Staden. Het was fijn voor de familie om door de aanwezigheid van de nodige Promotianen te merken dat ook wij Martin missen. Hij was jarenlang lid. Helaas door een ongeluk lukte het niet goed meer om mee te doen met de interne. Ondertussen was hij in het appartementsgebouw in Oosterheem waar hij woonde wel begonnen met schaken op de maandagmiddag. Ook daardoor bleef het contact met clubleden. En bovenal speelde hij wel trouw met een van onze HSB-teams in de Haagse competitie. Vanzelfsprekend was voor het komend seizoen al weer op hem gerekend totdat op 23 juli het bericht van zijn overlijden kwam. We zullen Martin missen.

□

intern	Wie is de remisekoning?	Maarten Wichhart

Wie o wie is de remisekoning van Promotie?

Hierbij de bijdrage van uw wedstrijdleader intern. Het herfstnummer is elk jaar wat aan de vroege kant voor een uitgebreide beschouwing over de interne stand. Na 6 ronden staat alles altijd nog dicht bij elkaar. Bram is dit seizoen uit de startblokken geschoten. Drie overwinningen, waaronder een klinkende zege tegen clubkampioen Ben, en een remise tegen Han (hoe kan het ook anders, zie hieronder). En ik mag Bram dankbaar zijn. Waarom zult u denken. Nou, heel simpel, als Bram er niet was had ik hier moeten opschrijven dat Manuel aan kop zou staan!

Wat ook opvalt op de ranglijst is het aantal deelnemende jeugdspelers. Het is jaren, zo niet decennia, geleden dat er vijf jeugdspelers meespeelden in de interne competitie. Een mooi zichtbaar resultaat van het nieuwe elan in de jeugdafdeling!

Onlangs werd mij tijdens het Entree rapidtoernooi gevraagd wie de remisekoning van onze vereniging is. Ik moest het antwoord schuldig blijven, maar heb beloofd hier wat onderzoek naar te doen. Gekeken is naar het remiseperscentage van de spelers tijdens de interne van afgelopen seizoen. Om opgenomen te worden in de ranglijst moeten minimaal 14 partijen gespeeld zijn. Zie hieronder het resultaat:

1. Jan Blankespoor	64% (14/22)
2. Han Baas	56% (15/27)
3. Bert Ouwers	42% (8/19)
4. Rens Minnema	40% (8/20)
5. Gerhard Eggink	39% (9/23)

Er is geen twijfel mogelijk. De clubkampioen van 1977/78 en 1978/79 heeft er 44 jaar na dato een derde titel bij. Jan Blankespoor wordt bij dezen uitgeroepen tot remisekoning van het seizoen 2022/23. In bijna twee van zijn drie partijen werd de vrede getekend, pacifisme ten top! Han grijpt helaas net naast de zege, ondanks een geweldig percentage van 56%! Een opvallende verschijning in de top 3 is Bert. Ondanks zijn vaak dappere partijopzet, wordt er blijkbaar lang niet altijd een beslissend verschil gemaakt. Ik ben erg benieuwd wie volgend jaar de remisekoning-titel voor zich opeist. Jan is in ieder geval weer goed begonnen, met 3 remises in 5 partijen. Hij zal er tevreden mee zijn.

Het lijkt me ook interessant om te kijken hoe het zit aan de andere kant van het spectrum. Wie strijden er door tot het bittere einde. Hieronder de top 5:

1. Jeroen de Roo	0% (0/31)
2. Dolf Strikwerda	0% (0/18)
3. Rudi Matai	7% (1/14)
4. Rob de Vries	9% (2/22)
5. Jan Koster	11% (3/28)

Twee spelers hebben het seizoen weten te voltooien zonder een gelijkspel te noteren, Jeroen en Dolf. Vooral voor Jeroen is dit een geweldige prestatie, aangezien hij maar liefst 31 partijen speelde. En dus altijd tot het gaatje! Ook Rudi, Rob en Jan K lijken ook altijd door te strijden tot het echt niet anders kan. Pas als alle troepen verdwenen zijn, en er alleen nog 2 koningen op het bord staan, wordt de strijd met wederzijds goedvinden gestaakt. Aan deze spelers kunnen wij allen een voorbeeld nemen!

□

intern	Stand na de 6^e ronde (periode 1, ronde 6, 16 oktober 2023)	Maarten Wichhart

groep 1				
kl.	speler	punten	Elo	TPR
1	B. Albertus	87	1952	2257
2	M. Nepveu	84	1894	2175
3	H. Noordhoek	69	1995	1954
4	M. Wichhart	69	1985	1945
5	J. Baas	66	1959	1941
6	H. Ouwers	66	1897	1993
7	B. Ahlers	66	2039	1957
8	B. Bannink	60	2190	1963
9	P. van der Werve	60	2031	1951
10	N. Peerdeman	60	1890	2002
11	M. Hettfleisch	57	1898	1980
12	J. van den Berg	54	1695	1870
13	J.W. Duijzer	54	2109	2547
14	J. Tan	48	1760	1765
15	T. Morcus	48	1850	2387
16	J. Sibbing	45	1846	1535
17	E. Guijt	45	1764	1744
18	J. Blankespoor	39	1879	1700
19	B. van de Graaf	39	1721	1795
20	J. Mostert	39	1879	1707
21	H. Boerkamp	36	1748	1711
22	R. Minnema	36	1870	1823
23	H. Minnema	27	1710	1613

groep 2				
kl.	speler	punten	Elo	TPR
1	D. Kanbier	62	--	1976
2	S. Kooiman	52	1760	1819
3	S. de Swart	50	1956	2065
4	J. Veldhuizen	48	1682	1845
5	C. Veld	48	--	1825
6	J. Koster	46	1880	1829
7	P. Hijma	42	1434	1559
8	G. Toxopeus	40	1559	1662
9	J. Lipka	40	--	2233
10	T. v.d. Nieuwendijk	38	--	1562
11	D. Brinkman	38	1503	1557
12	G. Eggink	36	1873	1539
13	R. Matai	36	1594	1718
14	M. Engelsman	36	--	1383
15	D. van Nies	32	1556	917
16	R. de Vries	30	1331	2072
17	F. Martens	28	1555	1015
18	O. van den Bout (j)	28	--	1083
19	C. Remie	28	--	2020
20	R. Jansen (j)	28	--	--
21	J. de Roo	24	1343	--
22	D. Ramadan	24	--	--
23	S. de Vries (j)	22	--	1527
24	A. Veld (j)	22	--	1244
25	C. Schoon	20	1395	952
26	C. van Bolhuis	20	--	881
27	C. Mets	16	--	808
28	D. Strikwerda	4	--	805

Citaat van de maand [1]

“Ik heb voor 6 gedekt”

['t Span-gastheer Theo, bij aanvang van het woensdagmiddagschaak:
3 tafels + stoelen + borden + stukken + klokken keurig klaargezet!]

<i>extern</i>	Volledig terug naar het oude vernieuwde normaal	<i>Maurice Hettfleisch</i>

Het nieuwe seizoen is alweer afgetrapt. Eindelijk, kan je zeggen: de spelers stonden te trappelen om eraan te beginnen. Het aantal aanmeldingen was dusdanig groot, dat Promotie in totaal zeven externe teams heeft: twee meer dan vorig jaar.

Het gaf 't Span bij de eerste KNSB-thuiswedstrijd een erg gezellige aanblik. We hebben nog twee volle thuiswedstrijddagen op het programma, en met vier teams in de HSB-competitie zullen ook sommige maandagavonden stampend uitverkocht zijn. Qua gevoel was de schaaksfeer van voor corona alweer terug, maar ook in het aantal teams en externe spelers kunnen we nu definitief vaststellen dat Promotie volledig is hersteld van corona!

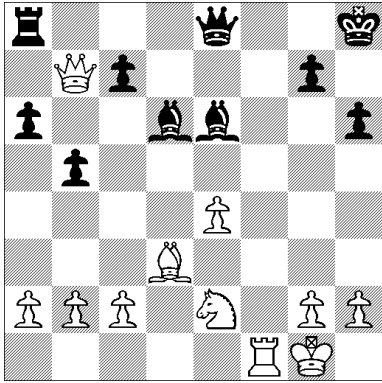
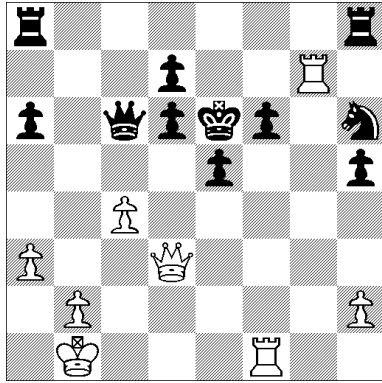
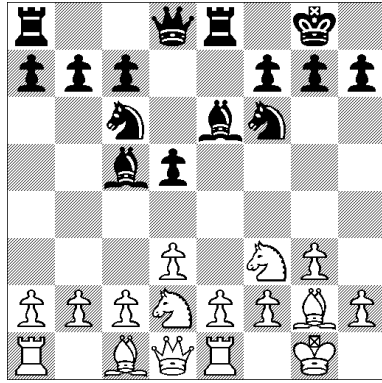
De terugkeer naar de oude situatie betekent niet dat alles hetzelfde is gebleven. Er doen veel nieuwe spelers mee in de teams. Allereerst natuurlijk het halve jeugdteam in de KNSB-competitie: nadat vorig seizoen al enkele junioren zijn ingestroomd in de interne, maken zij nu ook de stap naar de externe competitie.

De competitie is pas net op gang te komen, maar het is duidelijk dat de Promotianen in vorm zijn. In de KNSB-competitie hebben het eerste en tweede team de eerste punten al binnen. Het eerste heeft de punten hard nodig in een loodzware degradatiestrijd: door een iets te ambitieuze omvorming van de competitiepiramide degraderen er drie teams uit de tweede klasse, en daar komt de allerslechtste nummer 5 van de vier poules nog eens bij. Het tweede team meldt zich zelfs in de top met twee overwinningen, en kan bijna de degradatiezorgen weer terug op zolder opbergen.

In de HSB-competitie heeft voorsnog enkel het eerste team een misstapje begaan tegen Rijswijk, maar in de eerste klasse wonnen beide teams overtuigend. Moeten ze niet te vaak doen, trouwens, hoewel twee (of zelfs drie?!) teams in de hoofdklasse een mooi vooruitzicht zou zijn. Het vierde heeft op het moment van schrijven zijn eerste wedstrijd nog niet gespeeld.

Een start als deze verdient een mooi vervolg: een goed seizoen gewenst aan alle Promotianen!

□

6 maal "kort maar krachtig" [deel 2]		
[D] zwart aan zet ●	[E] wit aan zet ○	[F] zwart aan zet ●
zie ook blz. 1	bron: Lichess	oplossingen: → blz. 33

extern	Alle uitslagen + standen	redactie

team	klasse	wedstrijd	uitslag	match-punten	bord-punten	stand
K1	KNSB 2B	CSV 1 – Promotie K1 Promotie K1 – Rokado 1	4½ - 3½ 4½ - 3½	2 uit 4	8 uit 16	4 ^e (9 teams)
K2	KNSB 4D	DSC 3 – Promotie K2 Promotie K2 – Het Spaarne 1	3½ - 4½ 4½ - 3½	4 uit 4	9 uit 16	2 ^e (9 teams)
K3	KNSB 6G	Promotie K3 – Rijswijk 2	1 - 7	0 uit 2	1 uit 8	8 ^e (8 teams)
H1	HSB HK	Promotie H1 – Rijswijk 1	2 - 6	0 uit 2	2 uit 8	5 ^e (8 teams)
H2	HSB 1A	DSC 4 – Promotie H2	3 - 5	2 uit 2	5 uit 8	3 ^e /4 ^e (8 teams)
H3	HSB 1B	Haeghe Ooievaar 1 – Promotie H3	2 - 6	2 uit 2	6 uit 8	2 ^e /3 ^e (8 teams)
H4	HSB 3A	<i>nog niet gespeeld</i>				
KNSB-beker (poule C)		ronde 1: <i>vrij</i> ronde 2: LSG IntelliMagic – Promotie		- <i>datum nog niet vastgesteld</i>		
HSB-beker		Promotie – RSC-Belgisch Park		<i>datum nog niet vastgesteld</i>		

Nieuw in het KNSB-reglement

20.6.1 Tijdens de wedstrijd is het een speler verboden om een horloge te dragen.

20.6.2 Indien wordt geconstateerd dat een speler tijdens de partij een horloge draagt dan bepaalt de arbiter welke sanctie wordt toegepast.

Prelude

Tijdens de zomercompetitie kwam Bernard een keer op de club met een Bommelboekje in zijn knuisten. "De toorn van een heer." Hij had dit boekje ook naar het toernooi van Avoine meegenomen. Dat was vooral geweest om Henkie bezig te houden. Welnu, het heeft gewerkt. Henkie kon prompt zijn hoofdje niet bij het schaken houden en remiseerde met hordes tienjarigen en zo. Maar ik dwaal af. Bernard kwam eigenlijk met een serieuze vraag aan mij, namelijk of ik iets zou willen schrijven over de personages bij de verhalen van Tom Poes en Heer Ollie *in relatie tot sujetten op onze club*. Niet voor een column dus. Alleen voor de club dus. Een en al kneuterigheid dus. Iets wat je mij natuurlijk niet zou moeten vragen dus. En toch doe ik het. Kijken wat dit gaat worden. U en ik gaan het zien.

Reeds in het eerste verhaal van het boekje, "De astromanen" passeren veel lieden de revue die met regelmaat ook in andere Bommelverhalen optreden. Maar er zijn er nog meer. Ik zal een keuze moeten maken, wil ik niet het hele clubblad gaan vullen... en dat wil uiteraard niemand, zelfs de redactie niet.

Laten we eens beginnen met *Doddeltje*. Anne Marie Doddel om precies te zijn. Zij woont in de buurt van Olivier B. Bommel, heeft grote bewondering voor Heer Ollie die zij als een sterke man ziet. Heer Ollie op zijn beurt heeft een zwak voor haar. Hij voelt zich tot haar aangetrokken. Alles in het netje. Dus geen bijgedachten he? Een soort Platonische gemeenschap dus... tot het allerlaatste verhaal dat door Marten Toonder werd geschreven. Heer Ollie is, zoals u weet, van stand. Juffrouw Doddeltje duidelijk niet. Nu is de vraag wie op onze club met juffrouw Doddeltje geïdentificeerd kan worden. Oeps, dat wordt knap lastig. Het aantal dames op onze club valt wat tegen. Nu, maar ook in het verleden. Je kunt bovendien niet zeggen dat deze dames de club vaak met hun aanwezigheid vereerden, ik weet dan ook weinig van ze. Ho ho, Pauline dan? U weet wel, onze sterkste speelster tot op heden. Pauline zou ik bepaald niet met Doddeltje willen identificeren. Veel te flink in vergelijking met juffrouw Doddeltje. Dat begint al goed. Doddeltje kan ik, om het in mathematische termen te zeggen, niet op een clublid afbeelden. Op dan maar naar de volgende sprookjesfiguur.

De bediende van Heer Ollie, *Joost*. Nomen est omen. Heeft onze Joost iets met de Bommel-Joost gemeen? Is onze Joost serviel? Dat is me nooit opgevallen. Brengt onze Joost des ochtends de ochtendpap rond aan deze of gene? Ook na diepgravende onderzoek is mij zulks niet ter ore gekomen. Is onze Joost gevoelig voor modieuze gekkigheid, zoals Bommel-Joost? Zeg nooit nooit, maar het lijkt me stug. Goed dan, is er iemand anders op onze club die ergens de ochtendpap rondbrengt? Zucht, dit gaat alweer niet lukken. Als het zo doorgaat wordt dit een erg kort stukje.

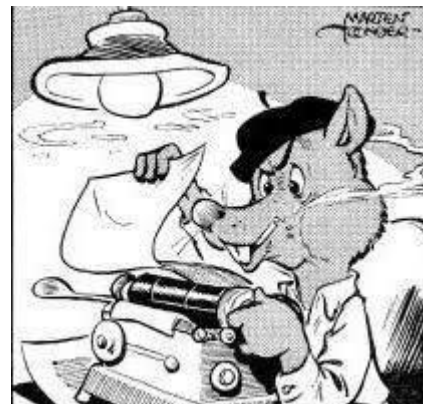

Heer *Fant*, hoofdredacteur van het Rommeldamse leugenaartje. Wie van onze club lijkt er op dit zwaargewicht? De redacteurs van ons clubblad in elk geval niet, zoals u natuurlijk stiekem had gehoopt. Heer Fant schiet wel eens uit zijn slof en maakt dan veel kabaal. Is er op onze club misschien iemand die veel kabaal maakt? Nou, als ie er al is dan heb *ik* hem nog nooit in de ogen gekeken. Dit is nu nummertje drie die (volgens mij) niet overtuigend met een clublid

gematcht kan worden. Kijk, dit schiet niet op. Zal ik de opdracht dan maar teruggeven? Neen, driewerf neen, dat doe ik niet. Zo snel laat ik me niet uit het veld slaan.

Argus, de journalist. Laten we het daar eens over hebben. Die kan ik matchen. Soort van. Dat moet Rob de Vries zijn. Altijd overal op af moeten, c.q. mensen achter de voddens moeten zitten om stukjes te schrijven. Maar dan zou het ook Henk Alberts kunnen zijn, toch? Neen, die past niet. Veel te subtiel in zijn besmukte commentaren, zoals ik uit ervaring weet. Neen, *Argus* is een graadje directer. Dus we houden het op Rob. Ha! Eentje heb ik dan eindelijk geïdentificeerd. En nu niet moeilijk gaan doen dat het niet helemáál klopt, ja?

Bulle Bas, de commissaris. Zorgt ervoor dat iedereen zich aan de regels houdt. Streng maar rechtvaardig. Ik heb de neiging om hem met Chris te identificeren, onze krachtadige materiaalcommissaris. Met groot verantwoordelijkheidsgevoel, zoals ook uit zijn lichtelijk venijnige toespraken bij iedere Jaarvergadering blijkt. Chris is lang niet zo gewichtig als heer Bas, maar dat moeten we dan maar voor lief nemen. Je kunt niet alles hebben, nietwaar?

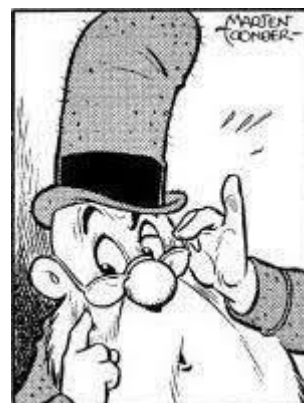
Burgemeester Dickerdak. Je zou qua functie kunnen proberen hem met voorzitter Jaap te identificeren. De eerste keus, zagezegd. Maar dat kan ik Jaap toch echt niet aandoen. Dickerdak gaat af en toe volledig uit zijn dak, in het negatieve wel te verstaan. Dat heb ik Jaap tot nog toe niet zien doen. Ik zou natuurlijk een diepgravend onderzoek kunnen starten bij degenen die verder nog in het bestuur van onze club zitten. Wie weet slaat hij tijdens de bestuursvergaderingen met een uitgetrokken schoen op tafel. Maar ik vermoed dat zo'n onderzoek niet veel gaat opleveren. Eenheid van Bestuur, u weet wel. Spijtig, maar ook Dickerdak kan ik nu even niet plaatsen.

Hocus Pas, de boosaardige tovenaars. Bij Iod en Zazel! Zwarte magie. Duidelijke zaak, geen twijfel. Hier hoort Henkie bij. Die ziet, evenals heer Pas, ook gauw muizenissen. Zeker bij het zoeken naar onderkomens voor schaakreizen. En niet altijd zonder reden, want een keer heeft Henkie er abusievelijk voor gezorgd dat we onderdak kregen bij een heks uit Dresden. Wij denken zelfs dat zij ooit een Stasi-heks is geweest (geen staatsie-heks dus, zeg ik er speciaal bij voor de jonge lezertjes die denken dat ik me aan een schrijffout bezondig). Bovendien

is Henkie boosaardig: als u niet uitkijkt stuurt hij u voor aanvang van een toernooironde over alle bergen. Makkie voor dit lichtgewicht, problematischer voor veel anderen. Maar kan Henkie eigenlijk wel toveren? Ja, soms wel. Zoals toen hij GM Burmakin op remise hield (erger nog, het was eigenlijk andersom!). Kortom, I rest my case. Hocus Pas wordt afgebeeld op Henkie.

Professor Prlwytzkovsky, hoe staat het daarmee? Dat is een goedmoedige baas die al eeuwen in Rommeldam werkt, een wetenschappelijke zielenpoot die nooit iets voor elkaar krijgt. Typisch een sociale wetenschapper. Hij wordt door zeker iemand "de dorpsonderwijzer hier ter stede" genoemd. De prof heeft het Rommeldams nog steeds niet onder de knie, zijn taalgebruik wemelt van de germanismen en ook daar gaat het met de naamvallen vaak fout. Met wie gaan we hem matchen? Als je naar de stijlbloempjes luistert die Bernard af en toe ten beste geeft, zou je sterk in de verleiding komen om de match te maken. Maar Bernard is wel succesvol in ons wereldje. Daarin klopt de match dus niet. Anderzijds, verstrooid is Bernard soms wel, net als deze prof. Weet je wat? Ik ga ervoor. Bernard, dat wordt 'm. Niet honderd procent. Wederom, je kunt niet alles hebben.

Dorknoper, ambtenaar eerste klasse, geïnteresseerd in vergunning-aanvragen in drievoud en belastingen. Onkreukbaar van hier tot Malaga, maar ook enigszins saaaaai. Kan ik het de huidige penningmeester aandoen om hem te matchen met Dorknoper? Ondanks een fijne eigenschap als onkreukbaarheid ga ik dit niet doen. Ik heb geen aanwijzingen dat Tom saai is. Even verder zoeken levert ook weinig op. Een ambtenaar eerste klasse als Jan Willem past slecht in het beeld en ook de uiterst brave ambtenaren Bert en Jaap voldoen simpelweg niet aan het Dorknoperprofiel. Ik denk zelf daarom eigenlijk meer aan iemand die wel lid is van onze vereniging, maar zijn bakkes op clubavonden nooit meer laat zien. Maar zelfs dan: onkreukbaar is diegene vast en zeker, saai alleen voor wie weinig van hem weet. Ik houd zijn naam voor mezelf, binnenpretje.

Ambtenaar Dorknoper, een correct dienaar der wet. Tekening: Martin Toonder

Hiep Hieper en *Bul Super* zijn de twee schurken in de verhalen van Tom Poes. Daarbij zijn het ook nog eens twee uitgesproken domme schurken. Niet de types waar de Rommeldamse politie, ook al niet bestaande uit goochemerds, moeite mee heeft. De vraag is natuurlijk welke schurken we op de vereniging zoal hebben. En zo ja, moet ik ze dan hier de dubieuze eer verschaffen door een match te maken? Ik weet werkelijk niet of we rasechte bambocheurs, kuitbijters, ladenlichters, schuinsmarcheerders, en andere onverlaten op de vereniging hebben. Vast wel, spreekt de misantroop, maar ik ken ze niet – ik bedenk me plotseling

dat ik misschien toch wat diepgaander kennis moet gaan maken met de spelers uit de B-groep. Maar... er is nog een ex-lid dat ik wel zou identificeren met een van de twee genoemde Bommelfiguren, maar u begrijpt dat ook dit een vilein binnenpretje blijft.

Wammes Waggel. Een kleurrijke figuur, een malle Eppie. Geen draad kwaad in zijn hele ganzenlijf, gaat vrolijk, onbekommerd door het leven. Veel verantwoordelijkheidsgevoel bezit hij niet, want het leven moet wel 'enigjes' blijven. Hier zit ik met een probleem, want er zijn maar liefst twee personen die ik wel

met Wammes zou willen matchen: Paul en Harrie. Paul vanwege het naïeve optimisme waarmee hele en halve stukken in de aanbieding gaan vanwege aanvalskansen die ofwel volledig illusoir zijn, ofwel niet uitpakken zoals gewenst. Dat eerste heb ik gezien toen Paul voor het eerst bij onze club in de KNSB speelde en ik als "meereizend journalist" fungeerde. Ik vroeg me toen af hoe ze in vredesnaam deze kamikazepiloot in het Eerste konden laten meespelen. Meer enthousiasme dan realiteitszin. Hij is sindsdien wel bijgedraaid, eerlijk is eerlijk. Maar dat onbekommerde kleeft nog steeds wel aan hem. Harrie is enigszins met Paul te vergelijken. Harrie is pas echt blij als hij minimaal een pion heeft kunnen offeren (een pion maar?). Positiespel? Nou ja, een noodzakelijk kwaad. Voor alles aanvallen uiteraard! Het eindspel? Moeilijk, moeilijk. Wordt ontlopen als het enigszins kan. Als Harrie koning, paard en loper tegen een kale koning krijgt biedt hij ogenblikkelijk remise aan. Ik heb dat onlangs nog zien gebeuren. Dat is Harrie. Het schaken moet wel leuk blijven. Ik vind dat we er een duobaan van moeten maken. Ik match daarom zowel Paul als Harrie met de opgeruimde gans. Wammes Waggel zou dit gebrek aan eenduidigheid 'enigjes' vinden, als ik hem tenminste goed in de smiezen heb...

Pee Pastinakel. Lijkt van een andere planeet te komen, beziet de wereld anders. Alsof hij andere zintuigen bezit. Het begrip "(groot) denkraam" speelt bij hem een voortdurende rol. Het is volstrekt onduidelijk wat daarmee wordt bedoeld, temeer omdat hij Heer Ollie zo'n denkraam toedicht – wat kan dat dan wezen? Zijn begrippenkader is en blijft duister. Hebben wij op de club iemand die voor matching in aanmerking komt? Dat zou iemand moeten zijn die zijn heil zoekt in astrologie, handlijnkunde, het voorspellen van de toekomst uit de ingewanden van een dode vogel. Kortom, iemand met een sprookjesachtig wereldbeeld. Dat kan iedereen op de club zijn, want je weet maar nooit wat men achter de voordeur voor malle hobby's heeft. Vooruit, de naam van elke Promotiaan op een briefje geschreven en in een fluwelen zakje gestopt. Ik trek er dan blindelings een papiertje uit. Hoogstpersoonlijk. En – tetteretè – de winnaar is ... Maarten. Nee, nee, niet Maarten met het weke hart.

Markies de Canteclaer. Je zou de markies een rechtse rakker kunnen noemen – jonge lezertjes moeten maar eens aan hun opa vragen wat hiermee nu precies bedoeld wordt. Deftig is de markies en extreem standsbewust en met een duidelijke minachting voor het rapaille. En daar hoort volgens de markies vrijwel iedereen toe. Hij heeft een archaïsch taalgebruik en cultiveert dat. Dat cultiveren van taal valt mij ook op bij onze oude Max, die gruwet van de verengelsing van de Nederlandsche taal. En ja, hij is wel een rechtse rakker. Daar ga je Max, je wordt gepaard aan de markies. Of je nu wilt of niet. Je hebt geen inspraak.

En dan komen we nu bij de hoofdrolspelers, *Tom Poes* en *Heer Ollie*. Tom Poes is de nuchtere ratio, het koele verstand. Geen greintje kwaadaardigheid, maar niet iemand waar de Rommeldammers van houden. Aaibaar is hij zeker niet. Heer Ollie is de optimistische goedzak die het beste voor iedereen wil, maar die in het oog lopende zwakheden heeft.

Zijn standsbewustzijn is van het type ‘noblesse oblige’: hij wil sterk en doortastend zijn, een leider als het zo uitkomt. Hij is dat allemaal echter alleen in zijn gedachten. Tom Poes is degene die hem uit de nesten moet halen wanneer hij zich daar weer eens vakkundig in gewerkt heeft. Ik kies er bewust voor om deze twee iconische figuren, de dragers van al die schitterende verhalen, niet te matchen met wie dan ook op onze club. Dat zou heiligschennis zijn.

Mocht u nu vragen of ik na dit uitputtende onderzoek mijzelf misschien gematcht wens te zien met een Bommelfiguur, dan antwoord ik naar waarheid dat ik inderdaad een zwak heb voor iemand uit het sprookjesvolk. Ik heb hem, niet bij name genoemd, al opgevoerd. Alleen heel oplettende lezertjes zullen dat hebben opgemerkt. Het is er eentje die succes heeft en toch steeds weer faalt, faalt op een andere manier dan die eerder opgevoerde “dorpsonderwijzer hier ter stede” – en vaak juist door ingrijpen van Tom Poes. Succes en falen lijkt een innerlijke tegenspraak, maar dat is schijn. Mezelf gans en al gematcht te wensen met deze figuur gaat ietwat ver. Nou ja, meer dan ietwat eigenlijk. Dat gezegd hebbende, de grondtrekken van zijn wereldbeeld bevallen me uitstekend. Ei ei, mijn waarde, ei, ei.

studies	De Réti-manoeuvre	Hans Meijer

In zijn boek *Schaken in Stijl* (2002) noemt Ruurd Kunnen het tijdvak 1918-1934 de Hypermoderne revolutie. Richard Réti (1889-1929) was een belangrijk lid van de school van de hypermodernen. Andere leden waren onder meer Aaron Nimzowitsch, Savielly Tartakower, Gyula Breyer en Ernst Grünfeld. Réti noemde hen de grootste tegenstanders van routinematig spel. De nieuwe revolutionairen bekritiseerden fel de dogmatische inzichten van hun voorganger Siegbert Tarrasch. Hun eigen inzichten legden ze vast in beroemde boeken. Zo verscheen van de hand van Savielly Tartakower *Die hypermoderne Schachpartie* (1924), Aaron Nimzowitsch schreef *Mein System* (1925-27) en *Die Praxis meines Systems* (1929) terwijl Rikola Verlag in Wenen *Die neuen Ideen im Schachspiel* (1922) van Richard Réti uitbracht. Harry Golombek stelde in het voorwoord van *Modern Ideas in Chess* (1943), de Engelse vertaling van Réti's boek, dat dit boek de belangrijkste bijdrage aan de schaakliteratuur was sinds Tarrasch's *300 Games of Chess* (1895).

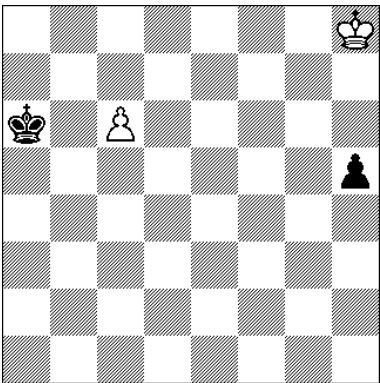
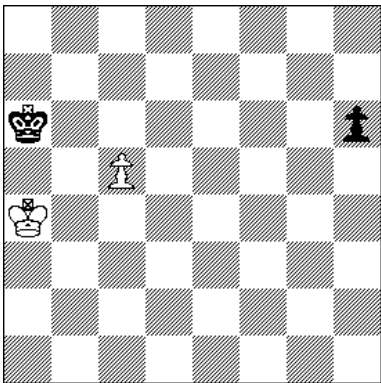
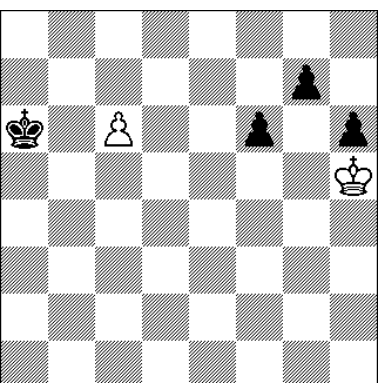
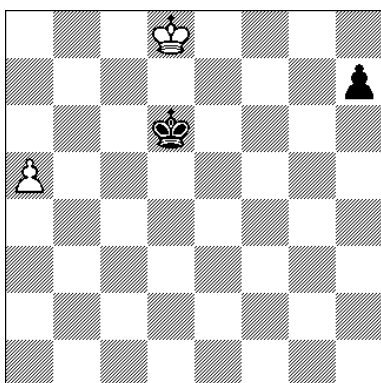
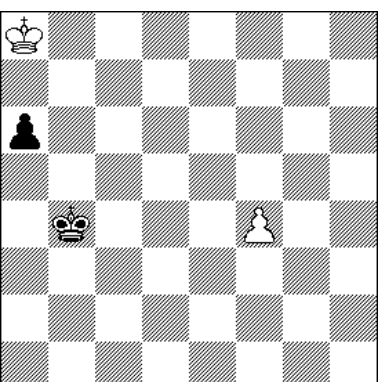
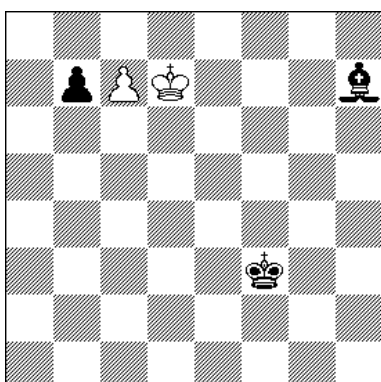
Een boeiend verhaal over de Richard Réti is afkomstig van zijn broer Rudolph, zie de website van Edward Winter: www.chesshistory.com/winter/extra/reti.html. Rudolph: ‘Pa en ma plachten op winteravonden schaak te spelen. Wij kinderen mochten toekijken. Ik, toen bijna tien, had geleerd hoe de stukken bewogen en durfde al als een echte kiebitzer advies te geven. Richard, die volgens mijn ouders te jong was om zelfs maar op de hoogte gebracht te worden van de spelregels, zat zoals altijd rustig toe te kijken zonder een woord te zeggen. Op een dag vroeg hij plotseling toestemming om te spelen. “Richard”, zei pa, “dat is niet mogelijk. Je bent pas zes jaar oud en je kent niet eens de regels. Schaken is een moeilijk spel.” Tranen welden in Richard's ogen op waarop pa toegaf. “Oké”, zei hij, “ga zitten en speel.” Richard ging zitten, speelde – en won. Een tweede partij volgde onmiddellijk na de eerste met hetzelfde resultaat.

“Hoe leerde je zo goed schaken?” vroegen wij hem verbaasd. “Niemand vertelde je ooit iets.” “Ik keek toe terwijl jullie speelden”, zei Richard, “en leerde van jullie fouten.”

Voor Réti was schaken een vorm van kunst. Een aardige anekdote die dit bevestigt is de volgende. Réti had in een van de laatste ronden van een internationaal toernooi een gewonnen stelling bereikt toen hij, na tien minuten nagedacht te hebben, plotseling opstond en een schaakvriend vertelde dat hij zojuist een interessant idee voor een eindspelstudie op het spoor gekomen was. Zijn schaakvriend dwong hem min of meer om weer achter het schaakbord te gaan zitten en zijn partij voort te zetten. Réti deed zonder nadenken nog wat zetten en verloor de partij waarna hij zich naar zijn hotelkamer haastte om zijn studie vorm te geven. Dat kostte hem zijn nachtrust. De dag erop verloor hij hierdoor ook zijn volgende partij en verspeelde zo zijn kans op de eerste prijs. Een perfecte eindspelstudie was hem meer waard dan een banale geldprijs.

Voor de liefhebbers zes studies die gebruik maken van een naar Réti vernoemde manoeuvre. De opgave is steeds: wit aan zet houdt remise. Voor de oplossingen: → zie blz. 33.

[1] Richard Réti (1921)	[2] Richard Réti (1922)
[3] Richard Réti (1928)	[4] Ladislav Prokeš (1947)
[5] Cor de Feijter (1939)	[6] Aleksandr & Kirill Sarychev (1928)

□

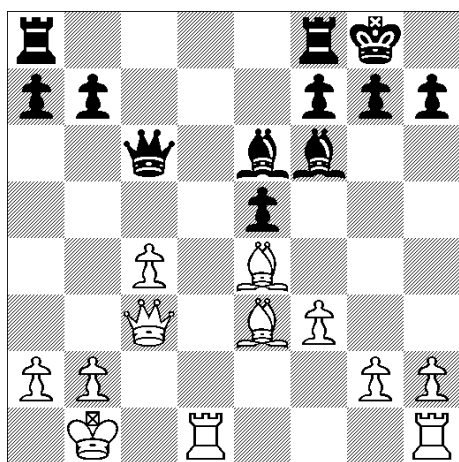
Het derde weekend van de halve finales 1991

Ik begon met wit tegen Taco Vrenegoor. Deze had in 1990 een rating van ongeveer 2100. Gelukkig een stuk minder sterk dan mijn vorige tegenstanders en ik begon vrijdagavond optimistisch aan de partij. Ik zag dat ie al een tijdje niet meer actief schaakte maar wel aardig sterk geworden was namelijk een rating van 2370.

[1] Bernard Bannink – Taco Vrenegoor, Enschede 1991

[B80: Siciliaans Scheveningen: 6 g3 en 6 Le3, inclusief Engelse aanval]

1. e4 c5, 2. Pf3 e6, 3. d4 cxd4, 4. Pxd4 Pf6, 5. Pc3 d6, 6. Le3 Le7, 7. f3 0–0, 8. Dd2 Pc6, 9. 0–0–0 d5, 10. exd5 Pxd5, 11. Pxd5 Dxd5, 12. c4 Dd6, 13. Pxc6 Dxc6, 14. Kb1 e5, 15. Ld3 Le6, 16. Dc3 Lf6?! (16. ... Tfd8, 17. Le4 Dxc4, 18. Dxc4 Lxc4, 19. Lxb7 Ld3+, 20. Txd3 Txd3, 21. Lxa8 Txe3, 22. Tc1=)

17. Le4

17. ... Dc7 (Dxc4 leidt tot klein voordeel voor wit na Dxc4 en Lxb7)

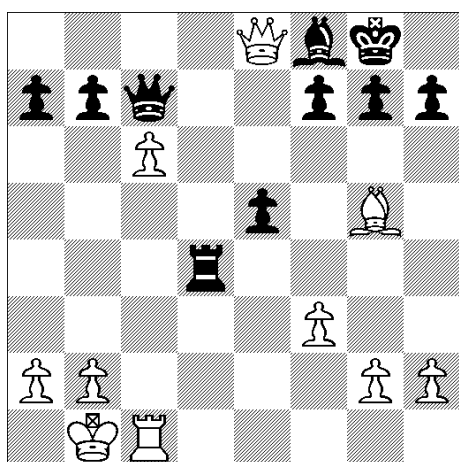
18. Td2 Tac8, 19. c5 Le7, 20. Tc1 Tfd8, 21. Txd8+ Txd8, 22. Db4 Ld5, 23. Lxd5 Txd5 Verhoogt de druk op c5.

24. Da4! Wit dreigt met materiaalwinst: Da4xa7

24. ... Td3? (Dc6 was beter)

25. Lg5 Td4 (25. ... Lf8!?= is interessant)

26. De8+ Lf8, 27. c6! Hiermee krijgt wit een fijne stelling

27. ... bxc6, 28. Txc6 Dd7 Gedwongen

29. Dxd7 (29. Dxe5?? Vergiftigd.... 29. ... Dxc6, 30. Dxd4 Dg6+, 31. De4 Dxc5+)

29. ... Txd7, 30. Tc8 (30. Kc2 f5)

30. ... f5, 31. Le3 Kf7, 32. Ta8 Td1+, 33. Kc2

In het eindspel maakt wit langzaam vorderingen

33. ... Te1 (33. ... Th1, 34. Txa7+ Ke6, 35. a4 Txb2, 36. a5)

34. Txa7+ Ke6, 35. Ta6+ Kd5, 36. Ta5+ Ke6 (36. ... Kc6, 37. Kd3 Td1+, 38. Kc3)

37. Kd3 Td1+, 38. Ke2 Tb1, 39. Tb5 g6 (39. ... Ta1!?, 40. a3 g6)

40. a4 Ta1, 41. a5 f4? (41. ... Ld6, 42. Ld2+)

42. Ld2 h5 (42. ... Ld6, 43. Kd3 g5, 44. Lc3+)

43. b4 Ld6, 44. Tb6 g5, 45. a6 (45. Kd3 lijkt nog beter. 45. ... g4, 46. Lc3 Ta2+)

45. ... Kd5? (45. ... g4, 46. Kd3 Kd5, 47. Lc3+)

46. Tb5+ (46. Lc3!? Hiermee zou wit definitief uit de problemen zijn. 46. ... Ta3, 47. Kd3 g4+)

46. ... Kc6, 47. Ta5 Txa5, 48. bxa5 e4, 49. fxe4 g4 (49. ... Lb8, 50. Lc3 Kb5, 51. Lf6 Kxa6, 52. e5+)

50. h4 (50. Lc3!? is nauwkeuriger. 50. ... f3+, 51. gxf3 Lxh2, 52. fxe4 hxg4+)

50. ... Le5, 51. Le1 Kc7, 52. Lf2 Kb8, 53. Kf1 (53. Kd3!? leidt nog sneller tot winst. 53. ... Ka8+)

53. ... Ka8, 54. Lb6 Lf6 (54. ... Kb8, 55. Ke2+)

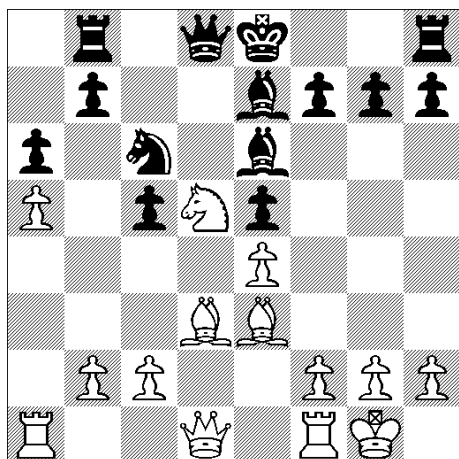

55. Lc7 Lxh4, 56. Lxf4 Le7 (56. ... Ka7, 57. e5 Kxa6, 58. Ld2+—)
 57. Lc7 Ka7 (57. ... h4, 58. e5 Lg5, 59. e6+—)
 58. e5 Kxa6, 59. Ld6 Lg5, 60. e6 h4, 61. e7 Lxe7, 62. Lxe7 h3, 63. g3 Kxa5, 64. Lc5 Kb5, 65. Lg1 Kc4,
 66. Ke2 1–0

Een mooi begin van het weekend. Zaterdags mocht ik met zwart tegen de ervaren Henk van der Poel. Die had toen een rating van 2200.

[2] Henk van der Poel – Bernard Bannink, Enschede 1991

1. e4 c5, 2. Pf3 Pc6, 3. d4 cxd4, 4. Pxd4 Db6 Dat was vroeger mijn repertoire maar Henk pakt het goed aan en komt beter te staan. 5. Pb3 Pf6, 6. Pc3 e6, 7. Ld3 a6, 8. 0–0 Le7, 9. a4 d6, 10. a5 Dc7, 11. Le3 Pd7, 12. Pa4 Pc5, 13. Pbxc5 dxc5, 14. Pb6 Tb8, 15. Pc4 e5, 16. Pb6 Le6, 17. Pd5 Dd8

18. Pxe7? Hierna zit zwart weer in de partij. Een tijdelijk pion-offer met 18. c3 was beter: 18. c3 Lxd5, 19. exd5 Dxd5, 20. Dc2 Dd7

18. ... Dxe7, 19. c3 0–0, 20. Da4 Tbc8, 21. Lc4 Lxc4, 22. Dxc4 Pd4!, 23. Da4 Pe6? (Pe2 was beter) 24. Tfd1 Tfd8, 25. Td5 Txd5?

Geduld was beter nu komt wit weer beter te staan

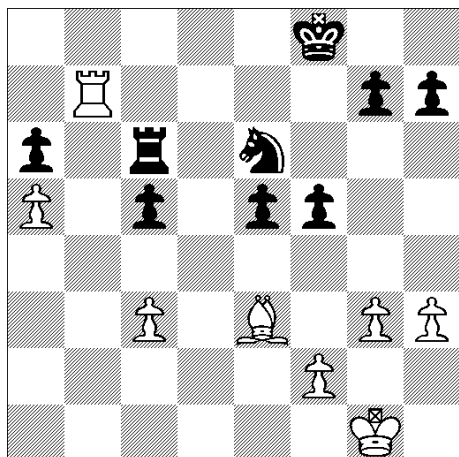
26. exd5 Pc7, 27. d6? (27. Dg4 Td8 en 28. c4 was beter)

27. ... Dxd6, 28. Td1 De6, 29. De4? (Dd7! was beter)

29. ... Db3, 30. Td7 Dxb2, 31. h3 Pe6, 32. Dxb7 Dxb7,

33. Txb7 f5, 34. Te7 Tc6, 35. g3? (Kf1 was beter)

35. ... Kf8, 36. Tb7

36. ... f4? (Td6! geeft goede kansen op winst voor zwart)

37. gxf4 exf4, 38. Lc1 h5, 39. h4 Ke8, 40. Kg2 g5, 41. hxg5 Pxd5, 42. Lxf4 Tg6, 43. Le3 Pe4+

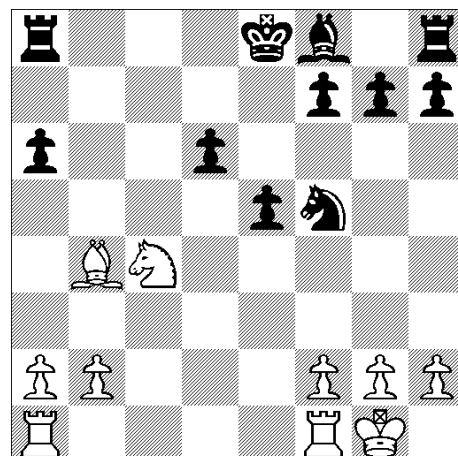
½–½

Al met al een partij met wisselende kansen. Eerst stond Henk beter en op het eind had ik nog aardige kansen.

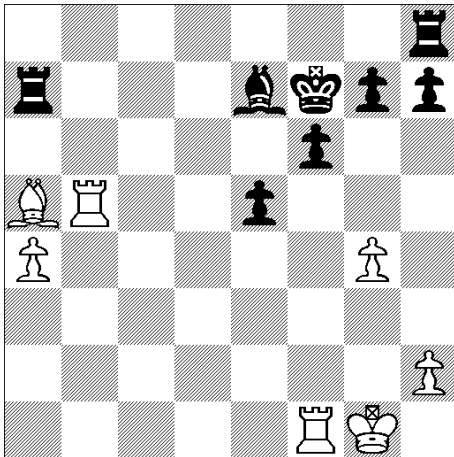
Rest de laatste partij op zondag tegen Dimitri Reinderman. Die was toen nog geen grootmeester.

[3] Bernard Bannink – Dimitri Reinderman (2390), Enschede 1991

1. e4 c5, 2. Pf3 Pc6, 3. d4 cxd4, 4. Pxd4 Pf6, 5. Pc3 e5, 6. Pdb5 d6, 7. Lg5 a6, 8. Pa3 b5, 9. Pd5 Da5+, 10. Dd2 (Afwikkelen naar het eindspel leek me goed. Objectief is 10. Ld2 Dd8, 11. Ld3 beter.) 10. ... Dxd2+, 11. Lxd2 Pxd5, 12. exd5 Pe7, 13. c4 bxc4, 14. Lxc4 Lb7, 15. 0–0 Lxd5 (15. ... Pxd5, 16. Lb3 Le7–) 16. Lb4 Lxc4, 17. Pxc4 Pf5 → 18. g4? (18. f4 was gelijk)

18. ...Tb8? (18. ... Pd4, 19. Lxd6 Lxd6 was een stuk beter)
 19. Lc3 Ph4, 20. Tad1 Td8, 21. f4 f6, 22. Le1 Pg6, 23. La5 Td7, 24. Pb6 Tb7, 25. Pc4 (25. fxe5 dxe5, 26. Tc1)
 25. ... Td7, 26. Pb6 Tb7, 27. Pc4 (27. fxe5 dxe5, 28. Tc1)
 27. ... Tb5, 28. fxe5 Pxe5, 29. Pxe5? (29. a4 Tc5, 30. Pxe5 dxe5, 31. b4 Tc4, 32. h3)
 29. ... dxe5, 30. b4 (30. Lc3 Lb4, 31. Tf3)
 30. ... Le7, 31. a4 (31. a3 h5, 32. g5)
 31. ... Tb7, 32. Td5 Kf7? (32. ... h5, 33. g5 Td7)
 33. b5 (33. Txe5 Lxb4, 34. g5)
 33. ... axb5, 34. Txb5 Ta7

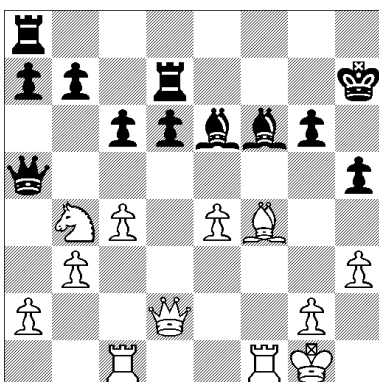

35. g5? (35. Txe5 Tha8, 36. Lb6 Txa4, 37. g5 Ld6, 38. Td5 Ke6, 39. Tfd1 Le5, 40. gxf6 gxf6 was een stuk beter, volgens de machine gelijk maar nog wel lastig)
 35. ... Kg6, 36. gxf6 gxf6, 37. Lb4 Lxb4, 38. Txb4 Ta6, 39. Tg4+ Kf7, 40. Tb1 Ta7, 41. Tb6 Tc8, 42. Tgb4 Tc2, 43. Td6 Kg6?! (43. ... Tc1+, 44. Kf2 Tac7 was beter)
 44. Tbb6 Tf7, 45. a5 Kf5 (45. ... Kg5, 46. h4+ Kf5)
 46. a6 Ta2, 47. Td1? (47. Kh1 Ta1+, 48. Kg2 was mijn laatste kans op behoud)
 47. ... Tg7+, 48. Kh1 Tgg2, 49. Tf1+Tgf2, 50. Txf2+ Txf2, 51. a7 Ta2, 52. Tb7 h5, 53. Kg1 Kf4, 54. Kf1 e4, 55. h4 f5, 56. Tf7 e3, 57. Ke1 Ke4, 58. Kd1 f4, 59. Tb7 Kf3, 60. Te7 Kf2, 61. Te4 f3 0-1

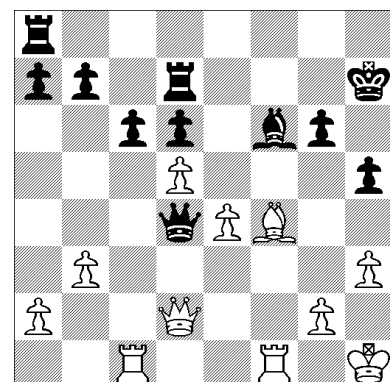
Helaas mijn laatste partij verloren maar toch 4½ uit 9 tegen sterke spelers. Een mooi toernooi.

<i>Ru Ru</i>	Rudi's rubriek	<i>Rudi Matai</i>

In mijn rubriek deze keer als eerste een behandeling van zwarte blunders met het thema: zwart zet de dame ongedekt op a5 en wit wint door een paard te spelen naar d5.

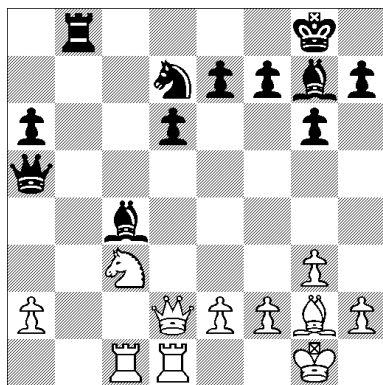
Karpov – Kasparov
 WK-match 1990, partij 7
 ← stelling na 27. ..., Dd8-a5??
 Er volgde 28. Pd5 Dc5+,
29. Kh1 Lxd5, 30. cxd5 Dd4 →
 En wit won een pion op c6 en de partij.

Kasparov noemde dit de grootste blunder uit zijn loopbaan. Elke grootmeester moet zien dat Da5 fout is, zei hij. Laat staan een topgrootmeester, en wat te denken van de wereldkampioen?

Zoiets was al eerder vertoond in de match Spassky – Fischer van 1972. En wel in de 8^e matchpartij.

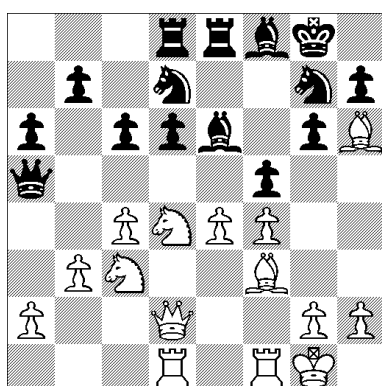
Fischer – Spassky

Zwart had geblunderd met 19. ..., Pf6-d7?? (19. ... De5 was nog speelbaar geweest).

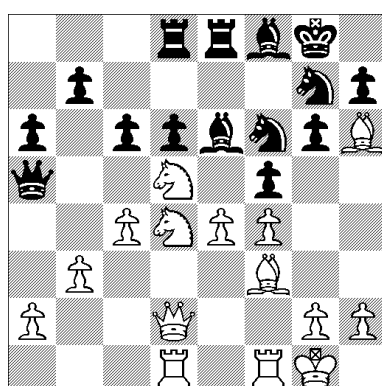
20. Pd5! Dxd2, 21. Pxe7+ Kf8, 22. Txd2 Kxe7, 23. Txc4 en wit heeft een pion gewonnen en won ook de partij.

Kennelijk had Kasparov niet(s) geleerd van deze partij van Spassky.

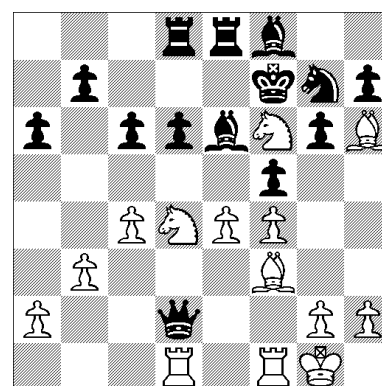
Dan nu het derde voorbeeld, van zeer recent. In juli speelde onze GM Robby Kevlishvili een toernooi in Roemenië. Ook Thomas Beerdsen deed mee. Hij kreeg met wit de onderstaande stelling tegen Victor Muntean:

Er volgde 1. ... Pf6??, 2. Pd5
(u raadt het al!)

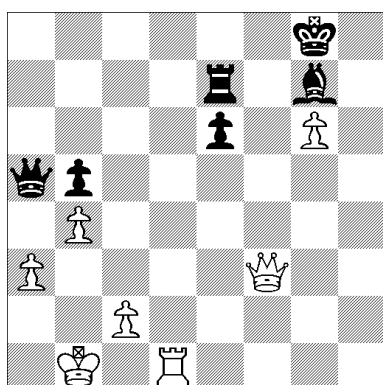
2. ... Dxd2, 3. Pxf6+ Kf7

4. Txd2 Kxf6, 5. Lg5+ en wit won de kwal en de partij.

Tot zover de trucjes met Da5 en Pd6.

Nog wat tactisch werk: Shirov – Dominguez, Wijk aan Zee 2010.

Zwart had in de diagramstelling een zet eerder 1. ... Lc3- g7?? gespeeld (fout!) en bood remise aan (goed!).

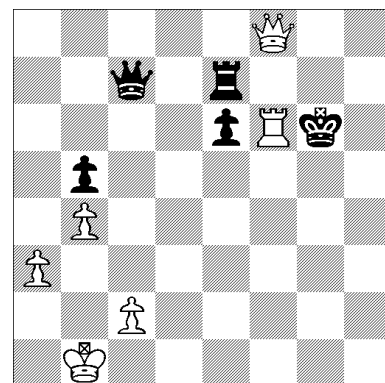
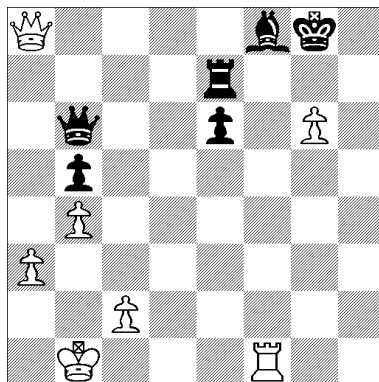
Wit speelde niets meer maar nam het aanbod aan: fout!
Wit had namelijk 2. b2-b4! moeten spelen, zie diagram.

Zwart kan nu niet zowel veld a8 als d8 bewaken en wit wint in de aanval:

1) 2. ... Da7, 3. Td8+ Lf8, 4. Dxf8#

2) 2. ... Db6, 3. Da8+ Lf8, 4. Tf1 →

En zwart kan de Lf8 niet meer dekken en verliest.

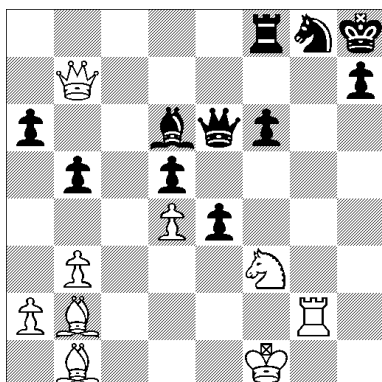

3) 2. ... Dc7, 3. Da8+ Lf8, 4. Tf1 Kg7, 5. Dxf8+ Kxg6, 6. Tf6+ en wint →

Dat zelfs een aanvaller als Shirov de zet b2-b4 overzag geeft aan hoe zwaar het is om op het hoogste niveau constant geconcentreerd en fris te blijven

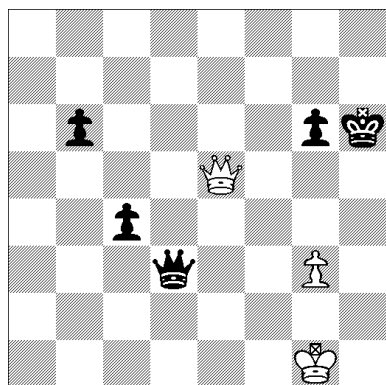
Dan een iets lager niveau met bijbehorende simpeler aanvalspatronen.

Henrijeta Konarkovska-Sokolov – Vlasta Kalchbrenner, Beograd 1972

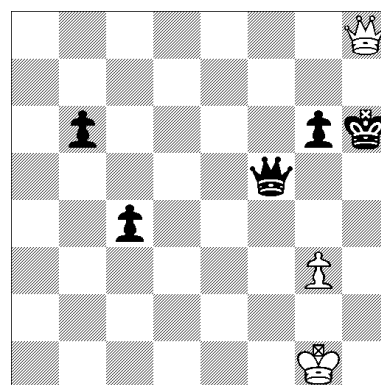
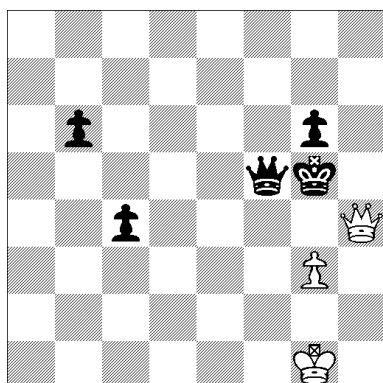
Zwarts laatste zet was **1. ... e5-e4??** Aangezien wit zowel mat dreigde op g7 als op f7 leek 1. ... Tf7 een stuk beter. Maar wit speelde **2. Dxb7??** Wat moet je hier nu van zeggen? Had ze het mat op g7 niet gezien? En ook niet dat na zwarts laatste zet de diagonaal b1-h7 geblokkeerd was? Na **2. ... Kxb7** gaf wit op.

We eindigen op een hoog niveau: Aronian – Jorden van Foreest, Internet snelschaak 2021.

2. ... Kg5, 3. Dh4# 0-1 →
Auww, dat doet pijn...

← Jorden is mooi op weg te winnen van de beruchte Levon. Maar toen gebeurde vanuit de diagramstelling het volgende:
1. ... Df5??, 2. Dh8+! →

Tot zover, tot de volgende Rudi's Rubriek.

□

Entree	Promotie-Entree Rapidtoernooi groot succes	Jaap Van den Berg

Na jaren organiseerde Promotie weer een schaaktoernooi. In het voorjaar deed Club Entree ons het aanbod dat als wij een schaaktoernooi daar zouden organiseren, zij niet alleen het gebouw beschikbaar zouden stellen, maar ook de hele dag de catering voor hun rekening zouden nemen. Een aanbod dat we niet konden afslaan. En maar goed ook, want toen in de tweede helft van de zomer de inschrijving opende stroomde het toernooi al snel vol. En zo kwam het dat op zaterdag 14 oktober 80 schakers van alle leeftijden de Entree binnenkwamen.

De Entree bleek een prachtige locatie om te schaken: een ruime en lichte speelzaal en een goede catering boden de voorwaarden voor een mooi toernooi. Natuurlijk waren er bij inschrijving enkele startproblemen, maar toernooirecteur Rens Minnema wist voor iedereen een bevredigende oplossing te vinden.

Voordat het toernooi begon waren er eerst een aantal korte praatjes. Allereerst memoreerde Ted Barendse, voorzitter van de Haagse schaakbond, dat het op 14 oktober jaarlijks wereldschaakdag is. Een prima dag dus om dit toernooi te organiseren dat ook nog eens in het teken stond van 150 jaar KNSB. Daarna sprak wethouder Jan Iedema. Hij typeerde zijn werk als een voortdurend schaakspel: je doet

een zet en daarna volgt een tegenzet. Hij hoopte dat er in de toekomst meer toernooien zouden plaatsvinden. Tot slot kreeg schaakarbiter Pieter de Groot het woord. Na de vertrouwde waarschuwing over de mobiele telefoon sprak hij zijn vertrouwen in de spelers uit: jullie kennen de regels.

En dat vertrouwen werd bewaarheid. De dag verliep zonder wanklank en Pieter de Groot had een rustige dag. Toen kon het toernooi beginnen.

Het toernooi bestond uit een open groep voor spelers van rating 1750 en hoger en zeven achtkampen die naar sterkte waren ingedeeld. Opvallend was dat een aantal spelers een achtkamp verkozen boven de open. Namens toernooifavoriet Jasel Justo Lopez mocht wethouder Jan Iedema de openingzet doen: d2-d4. Hij vond dat Jasel daarmee voor een defensieve start koos. Hoeveel dat zei over het schaakinzicht van de wethouder weten we niet, maar Jasel maakte zijn favorietenrol waar. Met 5 uit 5 stormde hij op de toernooiwinst af. Een nederlaag in de voorlaatste ronde gaf Bernard Bannink de kans weer langszij te komen. Beiden wonnen hun laatste ronde zodat ze gelijk eindigden. Maar omdat Jasel hun onderlinge partij gewonnen had ging de toernooizege naar Jasel. Voormalig wereldkampioen correspondentieschaak Gert Timmerman legde beslag op de derde plaats. De Promotianen Bram Albertus en Ben Ahlers eindigen ook in de top-10 van de open groep. Bram werd gedeeld zesde en won daarmee met Cedric Kerkmeester de ratingprijs < 2000.

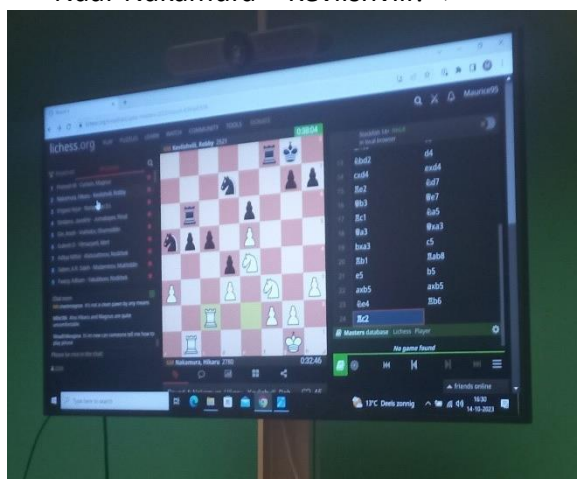
De Belg Jimmy Geboers was heer en meester in de eerste achtkamp. Hij won alle zeven partijen. Dat deed ook Simon Tijhuis in de zevende achtkamp. Jimmy Herrera Granados won de tweede achtkamp met 5½ punt. De Promotianen John Tan, Hans Minnema en Stephan Kooiman deelden de tweede plaats. Bob Ameling werd weliswaar laatste, maar voor de aanvang van de laatste ronde ontving hij als eerste van de deelnemers (daags voor zijn 88^e verjaardag) de pin die de KNSB voor alle deelnemers beschikbaar had gesteld ter gelegenheid van het 150-jarig jubileum. Thomas Bredewoud won net voor Jan Veldhuizen de derde achtkamp; Mark Engelsman werd zesde. Succes was er voor Promotie in de vierde achtkamp: jeugdspeler Tim van der Helm werd eerste en Tobin van de Nieuwendijk gedeeld tweede. Arie Hartevelt behaalde de eerste plaats in de vijfde achtkamp; Cor Mets en Chris Schoon eindigden als vijfde en zesde in deze groep. De zesde achtkamp kende drie winnaars: Jaco van de Wel, Laurent van Osta en Jaap de Koster behaalden alle drie vijf punten.

We mogen terugkijken op een welgeslaagd toernooi met veel dank aan Club Entree in de persoon van Nina Timmermans voor de royale wijze waarop wij zijn ontvangen en verzorgd gedurende de hele dag. Die dank gaat ook uit naar Natascha en Tijme van Golden Tulip die de hele dag aanwezig waren en ervoor zorgden dat de schakers niets tekort kwamen.

← Drukte in de zaal naast de speelzaal.
Waar keek iedereen naar?

Naar Nakamura – Kevlishvili! ↓

□

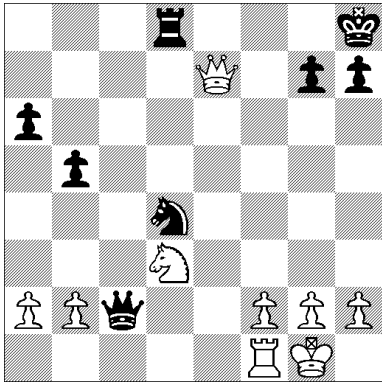
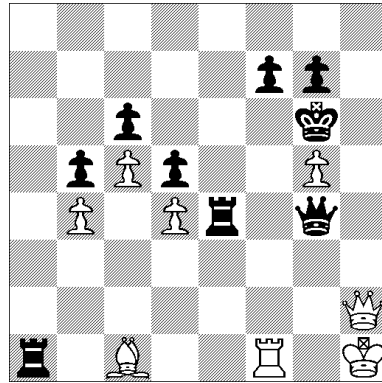
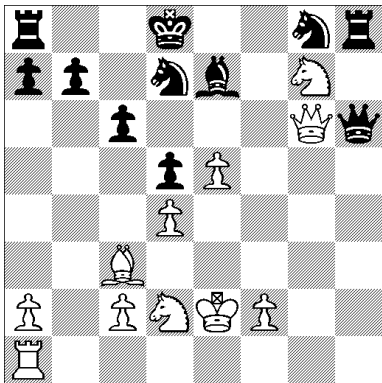
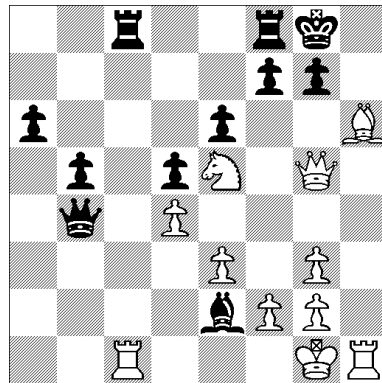
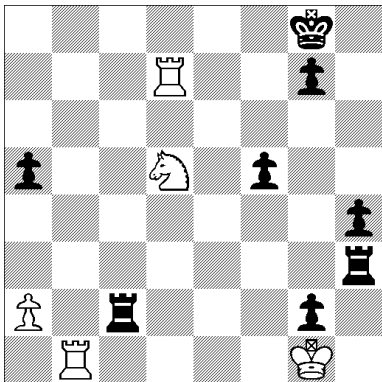
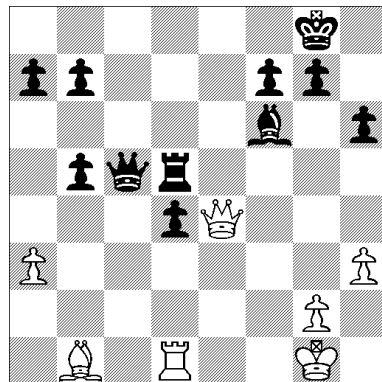
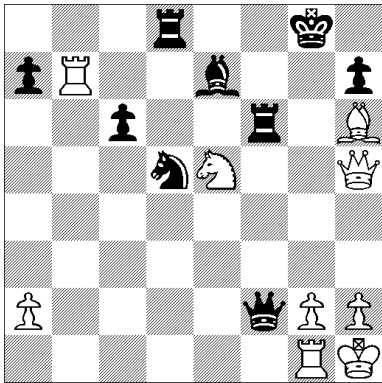
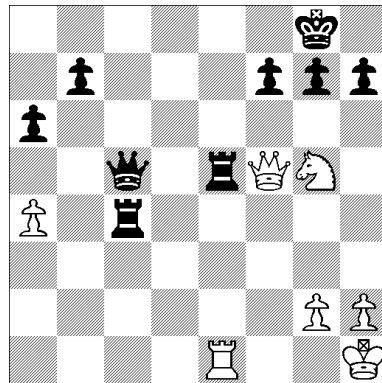
150 jaar KNSB

Uit de jubileum-nieuwsbrief van de KNSB:

Wit wint in een halve zet!

Oplossing: → blz. 33

opgaven	Wit/zwart speelt en wint	redactie

<u>stelling 1</u> zwart aan zet ●	<u>stelling 2</u> wit aan zet ○
<u>stelling 3</u> wit aan zet ○	<u>stelling 4</u> zwart aan zet ●
<u>stelling 5</u> wit aan zet ○	<u>stelling 6</u> wit aan zet ○
<u>stelling 7</u> zwart aan zet ●	<u>stelling 8</u> wit aan zet ○
bron: Lichess oplossingen: → blz. 33	

In 2001 ben ik verhuisd vanuit Benthuisen naar Burgh-Haamstede op Schouwen-Duiveland in de provincie Zeeland. Schouwen-Duiveland was al jarenlang een van onze favoriete vakantiebestemmingen dus kenden we het eiland al redelijk goed. Desondanks beseften we dat we moeite moesten doen om in onze nieuwe woonplaats te integreren. Aansluiten bij de lokale kerk, abonnement op de lokale krant de PZC, mijn vrouw Els lid van een van de plaatselijke koren en ikzelf lid van de plaatselijke sociëteit maar allereerst natuurlijk lid van de schaakvereniging Zierikzee.

Schaakvereniging Zierikzee is een van de oudste schaakverenigingen van Zeeland, opgericht in 1912 dus nu 111 jaar oud, en is al enige tijd de enige schaakvereniging op Schouwen-Duiveland. In 2001 speelde team 1 in de hoofdklasse van de ZSB. Intern werd een Kaisersysteem gespeeld. Het eerste jaar bij Zierikzee speelde ik op bord 5/6 in team 1 en later aan bord 2. Het is goed te weten dat Schouwen-Duiveland maar ongeveer 35.000 inwoners heeft waarvan een derde in Zierikzee woont. Het gevolg is dat de vereniging het met rond 30 seniorleden moet doen, met 5-6 leden met een Elo boven 1600.

Ondanks het geringe ledenaantal was (en is) sv Zierikzee heel actief in het lesgeven aan de jeugd. Hierbij werd de stappenmethode gebruikt, maar door de verspreid wonende doelgroep moest dat noodgedwongen decentraal. Ikzelf heb eerst lesgegeven op de basisschool in Zonnemaire en later op een basisschool in Burgh-Haamstede. De vereniging organiseerde vanaf 1990 ook het kampioenschap voor teams van de basisscholen op Schouwen-Duiveland. Dat het lesgeven resultaat had/heeft blijkt uit de deelname van liefst 23 teams in 2011.

Voor een kleine vereniging is sv Zierikzee ook in het seniorenschaak naar buiten toe altijd zeer actief geweest. Vanaf 1975 wordt jaarlijks in het voorjaar een goed bezocht open snelschaakkampioenschap van Schouwen-Duiveland gehouden. Ook jubilea werden in het verleden vaak gevierd met een tournooi.

Het schaakleven in Zeeland was intiem zowel binnen de eigen vereniging als binnen de ZSB. Ook extern is het schaakleven overzichtelijk met in totaal 11 verenigingen in de ZSB. Extern ontmoette ik vaak dezelfde tegenstander, zo heb ik in 13 jaar 7 keer tegen de wedstrijdleider van De Zwarte Dame uit Kruiningen gespeeld.

In de PZC was op donderdag altijd een katern aan Schouwen-Duiveland gewijd met daarin een vaste plek voor de uitslagen van onze interne competitie. Commentaar van dorpsbewoners, meestal positief, liet zien dat je goed in de gaten werd gehouden. De PZC werd goed gelezen.

In 11 jaar Zeeland ben ik vijf keer clubkampioen geworden en heb ik redelijk gescoord in de externe competitie. Sv Zierikzee won toen ik lid was tweemaal de beker van de ZSB. Voor de gemeente Schouwen-Duiveland reden om voor deze sportprestatie de teamleden, onder wie ikzelf, te voorzien van een medaille. Uit de bekercompetitie is de navolgende partij.

Bas van de Graaf pakt zijn vijfde schaaktitel

ZIERIKZEE – Eén ronde voor het einde van de Zierikzeese schaakcompetitie won lijstaanvoerder Bas van de Graaf de directe confrontatie van zijn naaste belager Kedem Gutkind. Mede doordat Martin Krijger sneuvelde tegen Sjaak Spiegels mag Van de Graaf zich weer clubkampioen.

Sinds Van de Graaf lid werd in 2001 liet hij zich al direct gelden als een sterke en originele speler die nooit opgeeft. Op menig remisevoorstel placht hij ontkennend te antwoorden met de opmerking: „De dood of de gladiolen.” Deze eigenschappen leverden hem vanaf het voorjaar van 2002 louter klasseringen in de top vier op. De clubtitel van dit jaar is zijn vijfde. Met nog één speelronde voor de boeg is Van de Graaf niet meer in

te halen. Zijn puntentotaal bedraagt 741. Gutkind staat op 678 punten en Krijger heeft er 664. **Uitslagen:** Kedem Gutkind-Bas van de Graaf 0-1, Sjaak Spiegels-Martin Krijger 1-0, John van Dalsen-Kees Bimmel remise, Peter de Vrieze-Fokko Baakman 0-1, Piet de Vreede-Marco Vieveen 1-0, Chris van Eldik-Frans Jansen 0-1, Wim van de Waarsenburg-Remie van Rikxoort 1-0, Teun Brouwer-Frans Nijman 0-1, Peter Verkaart-Johan van de Velde 1-0, Marnix den Boer-Mark van Rooten 0-1, Pang Yuen-Kees van den Nieuwendijk 0-1, Dick Doeswijk-Ben Snethorst 0-1. **Stand:** 1. Bas van de Graaf 741, 2. Kedem Gutkind 678, 3. Martin Krijger 664, 4. Hans Aangeenbrug 643, 5. Kees van den Nieuwendijk 549, 6. Sjaak Spiegels 527, 7. Kees Bimmel 479, 8. Piet de Vreede 470, 9. Fokko Baakman 443, 10. Peter de Vrieze 434.

1. d4 d6, 2. e4 Pf6, 3. Pc3 g6, 4. Le3 c6, 5. h3 Lg7

Met verwisseling van de twee eerste zetten een Pirc. Ik speelde nu Pf3 maar f4 is hier beter.

6. Pf3 0-0, 7. Ld3 e5, 8. dxe5 dxe5, 9. De2 Pbd7, 10. 0-0 h6, 11. Tfd1 De7, 12. a3 Ph5, 13. Dd2 g5, 14. Ph2 Pf4, 15. Lf1 Pc5, 16. b4 Pce6, 17. g3 b6, 18. De1 Pg6, 19. Pf3 h6, 20. De2 g4, 21. Ph2 Pd4, 22. Dd2 Le6, 23. Pe2 Tad8, 24. Dc3 Df6, 25. Lxd4 exd4, 26. Dd3 Pe5, 27. Dd2 Lh6, 28. Pf4

Wit, dus ik, heeft slap gespeeld, zwart staat veel beter maar geeft zijn voordeel grotendeels weg met zijn volgende zet.

28. ... Dg5, 29. h4 De7, 30. Ld3 Pg6

Dit is een regelrechte blunder en kost minstens een stuk.

31. Pxd4 Lxd2, 32. Pxe7+ Kg7, 34. Txd2 c5, 35. f4 Lxf5, 36. exf5 Tfe8, 37. Kf2

Zwart geeft op, zonder compensatie blijft hij twee stukken achter. Geen partij voor een schoonheidsprijs maar wel een overwinning op een tegenstander met een veel hogere rating.

In 2012 bestond sv Zierikzee 100 jaar. Dit is goed gevierd: door de leden met de leden. Het voornaamste project was het maken en uitgeven van een jubileumboek. Ik heb daarvan genoten en veel geleerd. Dankzij ruimhartige bijdragen van een 40-tal sponsors kon dit project voor de vereniging kostenvrij worden afgerond. Het resultaat vervult me nog steeds met trots.

Citaat van de maand [2]

“Hij gaat maar tot 6?”

[Paul van der Werve, toen hij de schaakklok op 70 minuten wilde instellen, vanwege het zomercompetitie-tempo 70-10]

<i>varia</i>	Tentoonstelling ‘Het jaar 1000 in Leiden’	Henk Alberts

Op dit moment is er het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden tot en met 17 maart 2024 een grote overzichtstentoonstelling over ‘Het jaar 1000’. Feitelijk gaat de tentoonstelling echter over de periode 900-1100. Dit lijkt in de geschiedenisboekjes vaak een periode waarin weinig gebeurde, maar voor wat nu Nederland is, is dit juist een tijd van ingrijpende veranderingen in landschap, bevolking, bebouwing, taal en cultuur. In de periode 900-1100 ontstaat een ‘Nederland’ dat ook nu nog herkenbaar is, met dijken, met burchten, dorpen en steden en met kerktorens aan de horizon. Nederland wordt ontgonnen en dat betekent ook het uitsterven van wilde dieren als elanden, beren, zwijnen en een aantal andere wilde dieren. Nederland wordt geregeerd door bisschoppen en behoort tot het ‘Heilige Roomse Rijk’. Er is een keizerlijke residentie in Nijmegen en er zijn kathedralen in Utrecht en Maastricht. Het zijn ook de eeuwen waarin op grote schaal oosterse en westerse kennis worden uitgewisseld: muziekschrift, het cijfer 0 en het schaakspel zijn nieuwkomers in Nederland. Aan het einde van het millennium werd het einde van de wereld verwacht. De mensen zagen voortekens in zonsverduisteringen, overstromingen en komeetverschijningen. Maar uiteindelijk gebeurde er... niks. ‘Het jaar 1000’ vertelt de verhalen van deze middeleeuwen, over hun dagelijks leven en hun verwachtingen van de millenniumwisseling.

Te zien zijn vrijwel alle belangrijke Nederlandse archeologische vondsten uit de periode 900-1100, waaronder talrijke bruiklenen uit binnen- en buitenland. Blikvangers zijn onder meer de Viking-drinkhoorn uit de Onze Lieve Vrouwe-basiliek in Maastricht en het beroemde Evangeliarium van Egmond, naast zwaarden, scheepshout, gouden sieraden (waaronder de recente schatvondst van Hoogwoud), muntschatten, het borstkruis van Sint Servaas, de oudste schaakstukken van Nederland en een houten ladder uit een waterput.

Bovenstaand een foto van de verzameling schaakstukken die in de tentoonstelling te zien zijn. Begeleidende tekst bij deze vitrine: *“De oudste schaakstukken van Nederland zijn opgegraven in het Oude Huys in Helmond. De schematische vormen zijn Arabisch en de inscriptie in runen onder op de koning laat zien dat de stukken wereldburgers zijn. In de 12de eeuw komen stukken zoals de ‘Lewis*

chess pieces' uit Scandinavië naar onze streken. Het schaakspel zelf komt uit India en verspreidt zich via de Arabische wereld en al-Andalus."

En de detailomschrijvingen van de diverse objecten die we te zien krijgen, zijn daarbij als volgt:

5. Schaakstukken: koning met runeninscriptie op onderkant, pionnen en bisschop/olifant, walrus- en narwalivoor, Oude Huys Helmond, 1050-1150 (Kasteel Helmond, privécollectie).

6. Schaakstuk: pion, been, Portugaal, 900-1200 (Alphen a/d Rijn, Archeologisch Depot Zuid-Holland).

7. Schaakstuk: koning, walrusivoor, Leeuwarden, 1100-1200 (Fries Museum).

Bijna alle oude schaakstukken uit Nederland bijeen. Wat nog ontbreekt (een vergelijkbaar stuk als 6) is:

Schaakstuk: koning of dame, been, Valkenburg-kasteel 1100-1200 (Limburgs Museum, Venlo).

Vraag is dan natuurlijk wat nu echt de/het oudste schaakstuk(ken) van Nederland is/zijn?

Heel eerlijk: ik weet het ook niet meer! Tot nu toe werd – dacht ik – algemeen aangenomen dat de Lewis schaakstukken (met een ouderdomsaanduiding van 1100-1200) de oudste schaakstukken van Europa waren. Daarnaast werd aangenomen dat de zogenoemde 'Friese schaakkoning' (het uit Leeuwarden stammende schaakstuk) met een ouderdomsaanduiding van '1100 of mogelijk iets eerder' het oudste schaakstuk van Nederland was. Voor de schaakstukken uit Helmond heb ik tot nu toe altijd een ouderdomsaanduiding van 1100-1150 zien staan.

Maar hoe fascinerend: als de pion uit Roosendaal (waar ik nog nooit van gehoord had) inderdaad uit bijvoorbeeld 1050 (het gemiddelde van 900 en 1200) zou stammen dan is deze ineens het oudste schaakstuk van Europa! We weten het dus niet, maar alle reden om zelf eens een kijkje in Leiden te gaan nemen. Want een ding is zeker: dit is zeldzaam en de eerste keer dat al deze oude schaakstukken van Nederland bij elkaar te zien zijn.

Op de website van het Rijksmuseum van Oudheden wordt nog extra aandacht besteed aan een aantal topstukken uit de tentoonstelling. Daaronder ook (<https://www.rmo.nl/collectie/tijdelijke-topstukken/schaakstuk>) een van de schaakstukken (afbeelding links hiernaast) met als omschrijving: *"Schaakstuk; de oudste schaakstukken van Nederland zijn opgegraven in het Oude Huys in Helmond. De schematische vormen zijn Arabisch, de puntcirkel-versiering is typerend voor deze periode. Dit stuk is een loper of paard. Collectie en foto: Museum Kasteel Helmond (inventarisnummer: 87-106). Details: afmetingen: hoogte 1,5 centimeter, materiaal: narwaltand (ivoor), periode: 1100-1150"*.

Typisch (vreemd) dat dit een andere ouderdomsaanduiding is dan op de begeleidende tekst op de tentoonstelling. En daarbij m.i. ook fout: als ik dit vergelijk met bijvoorbeeld een aantal schaakstukken uit Nürnberg (afbeelding rechts) waar twee lopers en een paard zijn afgebeeld, dan is het schaakstuk uit Helmond toch duidelijk een loper en geen paard.

Bij de tentoonstelling is het boek 'Het Jaar 1000' (€ 24,95) van de hand van conservator Annemarieke Willemsen verschenen. Ook is er een vierdelige podcastserie, een RMO Magazine, zijn er lezingen, rondleidingen en **een middeleeuws schaaktoernooi op zondag 18 februari 2024** (details nog onbekend).

□

oom Jan	Oom Jan een stap eerder	Nico Peerdeman

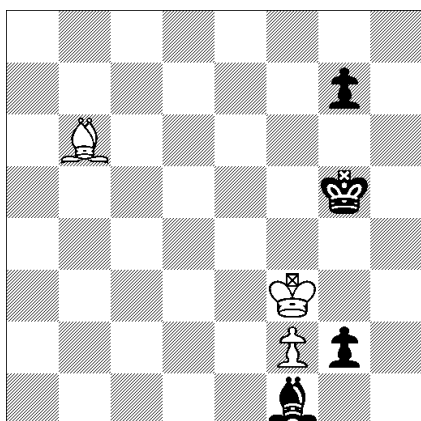
Was het vorig jaar al de bedoeling om les te gaan geven aan de jeugd in stap 4, helaas kwam daar door onvoorziene omstandigheden niets van terecht. Maar vanaf begin september is het feest dan toch echt begonnen.

Een goede voorbereiding is veel, zo niet alles, dus ben ik in de zomermaanden gaan ontdekken wat die stap 4 nu precies inhoudt. Een behoorlijk volume voor de lesgever. Alleen al de standaardstof kent 17 hoofdstukken. De onderwerpen liggen vooral op het gebied van het middenspel met een voorzichtige aanloop naar het eindspel. Deze onderwerpen komen per hoofdstuk samen in vele schaakopgaven.

In totaal zijn er 6 stappen en elke stap levert een diploma op. Tenminste dat is de bedoeling.

De kinderen van stap 4 hebben dus al 3 horden genomen, bekroond met evenzovele diploma's.

De tactiek viert hoogtij in stap 4 en dat maakt het ook tot een leuk niveau, niet alleen voor kinderen maar ook voor volwassenen. Al grasduinend kwam ik de volgende opgave tegen (handleiding 6^e druk, 2010). En dat leidde vervolgens toch tot een langer verhaal dan vooraf gedacht.

Wit aan zet. De opdracht is "Verdedig tegen de vrijpion".

De bedoeling is om het volgende motief te vinden:

1. Ke4 g1D, 2. f4+ Kg4, 3. Lxg1

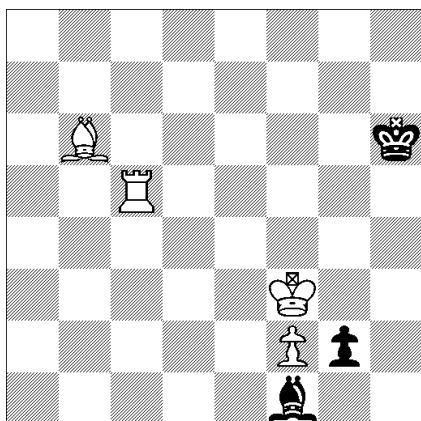
Wit kan door een sluw aftrekschaak de damepromotie onschadelijk maken.

Op zichzelf zou deze opgave nog niet zo bijzonder zijn, ware het niet dat ik in het boek "Hoe neef Jan een goed schaker wordt" een opvallend diagram aantrof.

Wellicht aardig om te vermelden is dat voorafgaand aan neef Jan, het boek "Oom Jan leert zijn neefje schaken" uitkwam. Dit boek was een eerste aanzet om het schaken voor de 'jeugdige leerling' aan te bieden. De vorm waarvoor gekozen was, was sterk verhalend. De auteurs concluderen dan ook "dat het boek veel overbodigs bevat, als men de zaak van economisch standpunt bekijkt."

Hiermee werd wel een vernieuwing ingezet: "De inhoud wijkt sterk af van die van de bestaande leerboeken over de beginselen van het schaakspel." Met enige goede wil zou dit als de oorsprong van de huidige stappenmethode kunnen worden gezien. Neef Jan is hieruit voortgekomen: "Aangemoedigd door de gunstige ontvangst van Oom Jan leert zijn neefje schaken".

Maar goed, dat terzijde. Terug naar het bewuste diagram uit neef Jan.

De gelijkenis met de stap 4 opgave is opvallend, alhoewel er op het eerste gezicht best verschillen zijn:

Het blokje rondom de witte koning is identiek.

Maar wit heeft een toren meer.

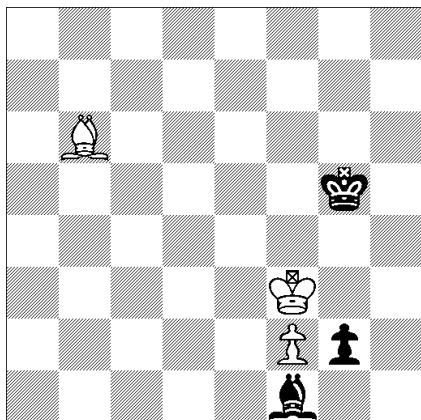
De zwarte koning staat op h6 i.p.v. g5.

De zwarte pion op g7 ontbreekt.

We laten nu oom Jan aan het woord. "De zwarte vrijpion schijnt te zullen promoveren."

1. Tc5-g5! Kh6xg5. Nu is het moment voor een nieuw diagram aangebroken.

Als opnieuw de vergelijking wordt gemaakt met het eerste diagram dan is de gelijkenis ineens heel groot geworden. Alleen pion g7 is extra.

We geven oom Jan opnieuw het woord, mede ook in verband met de dialoog die hij met neef Jan voert.

2. Kf3-e4! g2-g1 Dame, 3. f2-f4+ Kg5-g4, 4. Lb6xg1

“Daar gaat de Dame en nu wordt de partij remise.”

“Maar oom Jan!” springt Jan op. “Wit heeft toch een pion meer, als die promoveert moet Wit toch winnen?”

“Uitstekend opgemerkt, beste kerel, het is alleen jammer, dat de pion nooit zal promoveren.”

“We zullen nog een paar zetten doen.”

4. ... Lf1-d3+, 5. Ke4-e5 Ld3-c2

“en de witte pion kan niet eens op f5 komen zonder geslagen te worden. Anders:”

4. ... Lf1-d3+, 5. Ke4xd3 Kg4xf4

“Wit blijft dan over met Koning en Loper en hiermede kan hij den zwarten Koning niet vangen.”

“Het oude liedje: onmacht, dus remise.”

Zo ging dat in die tijd. De namen van de (edele) schaakstukken werden nog met hoofdletters geschreven. Ook was het gebruik van de oud-Nederlandse spelling nog zichtbaar.

Maar beste lezer, om de spanning op te voeren heb ik bewust nog even geen melding gemaakt van de jaren waarin Oom Jan en zijn neef het levenslicht hebben gezien. Oom Jan is ‘geboren’ in 1935, het jaar dat Max Euwe wereldkampioen werd. Neef Jan volgde twee jaar later. Maar oom Jan is met zijn tijd meegegaan en beleefde groot commercieel succes. Wie bijvoorbeeld op Bol.com rondneust komt Oom Jan daar nog steeds volop tegen. In 2003 vierde Oom Jan zelfs zijn jubileum ter ere van de 25^e druk! Toen ik vanuit deze zelfde invalshoek probeerde te achterhalen wat er van neef Jan geworden is, bleef ik steken in 1937. Zou neef Jan al in 1937 (te) vroeg gepiekt hebben? Dit werd uiteindelijk bevestigd door Nieuwsbrief nummer 55/56 (winter 2002) van het Max Euwe Centrum.

In deze Nieuwsbrief werd ook nog iets interessants gezegd over het auteurschap van de boeken.

Opvallend is dat bij beide boeken sprake is van twee auteurs. Gesuggereerd wordt in de Nieuwsbrief dat Albert Loon de echte auteur is van Oom Jan en dat Euwe slechts zijn naam heeft ‘geleend’ als mede-auteur. Iets dergelijks gaat ook op voor neef Jan. Daarbij wordt de naam van Lodewijk Prins genoemd. De naam Albert Loon (* 14-2-1887 Rotterdam + 20-11-1963 Den Haag) is in het schaken een onbekende naam. Dat is ook logisch omdat zijn werkterrein het onderwijs was. Hij was verbonden aan de commissie die in 1934 "de invoering van het schaken als onderwijsvak op de Lagere School in studie te nemen" had. De sterk verhalende trant past dan in het didactisch verantwoord onderwijzen van de lesstof. Albert Loon heeft ook nog andere publicaties op zijn naam staan. Zo is er het boek "Eddy's eerste schooldag", dat ook zelfs verkrijgbaar is als e-book! Maar ook een tweede Oom Jan in "Oom Jan leert zijn neefje dammen".

Maar goed. Rest nog een slotconclusie van de opgave waar het allemaal om begonnen was. Hier volgt het afsluitende dossier:

1 zet meer

De opgave van oom Jan is 1 zet langer en begint al direct met de spektakelzet 1. Tg5. Met deze zet wordt de koning naar het veld g5 gelokt. In stap 4 is dit weggelaten. Mogelijk zou een overweging kunnen zijn geweest dat deze zet niet past bij de lesstof. Opmerking hierbij is dat in stap 4 in de opgaven vaak een combinatie van thema's is opgenomen. Het thema 'lokken', dat vooral als tactisch aanvalswapen wordt ingezet in het middenspel, is hiervan een voorbeeld. In dit geval is sprake van een eindspel maar dat staat het thema niet in de weg. Op het moment dat deze opgave werd aangeboden was deze lesstof ook behandeld in les 3. De vrijpion komt in les 7.

Conclusie 1: Didactisch gezien had de opgave op zijn Oom Jan's kunnen worden aangeboden.

Oorsprong

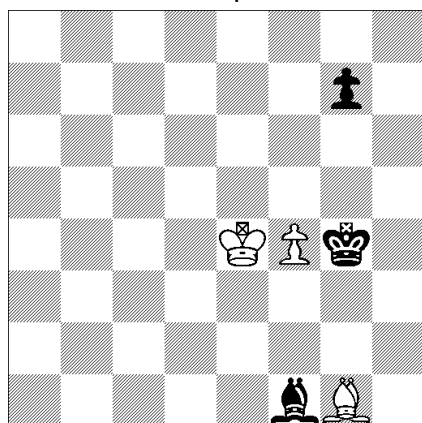
Gelet ook al op de eerste conclusie lijkt het toch niet heel gewaagd om te stellen dat de oom Jan opgave de oorspronkelijke opgave is. En dat bij stap 4 hier dankbaar gebruik van is gemaakt.

Conclusie 2: Je zou kunnen zeggen dat er een stap 4 opgave is met copyright bij oom Jan.

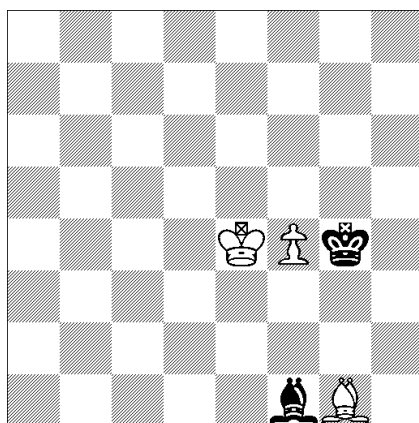
1 extra pion

Wat is dan nog de relevantie van een extra pion op g7? Onderstaande diagrammen maken het duidelijk.

Stap 4

Oom Jan

Met zwart aan zet is het een lood-om-oud-ijzer-verhaal. De lopers van ongelijke kleur maken dat pion g7 betekenisloos is. De zet Lf1-d3+ van oom Jan voldoet nog steeds. Een overweging zou misschien nog kunnen zijn dat met een pion op g7 de zwarte stelling een iets 'natuurlijker' aanblik krijgt.

Daarbij vraag ik me dan wel direct af of dit vanuit schaak-educatief oogpunt voor kinderen een meerwaarde heeft. Conclusie 3: De zwarte stelling kan het zonder pion g7 doen.

Eindconclusie: Oom Jan mag als de geestelijke vader van de opgave uit 2010 worden gezien. Een opgave die hij al in 1935 vorm had gegeven. Persoonlijk had ik het wel mooi gevonden als zijn erfgoed (deze opgave) onaangeroerd was gebleven. De aanpassingen die in stap 4 gedaan zijn voegen weinig toe.

□

<i>jeugd</i>	Promotie met veel jeugd in de KNSB-competitie	<i>Rens Minnema</i>

Onder deskundige leiding van Rob de Vries trappen we ronde 2 van de KNSB-competitie af in 't Span. Rob heeft alle ins en outs van het vernieuwde reglement bestudeerd om iedere complicatie voor te zijn. Wat te doen met horloges, mogen die nu wel of niet om? Wat als er een telefoon naast het bord ligt die afgaat, geef je iemand dan een nul of een tijdstraf of bedenkt de alwetende KNSB appgroep hiervoor een passende uitkomst (*Rens bedoelt OPA, het Online Panel van Arbiters – WL*). Er zit dus tijdens iedere KNSB-wedstrijd ergens door het land een appgroep klaar waarvan je lid kan worden op het moment dat er stront aan de knikker is op het schaakbord. Als arbiter in 't Span ben je eigenlijk alleen nog een loopjongen van de KNSB, die jou uitsluitel geeft door met hen te appen in iedere netelige situatie. Dat gaat natuurlijk niet werken.

Gelukkig blijkt het vandaag in het overvolle Span niet nodig. Maar liefst drie Promotie KNSB-teams kleuren vandaag netjes binnen de lijntjes als het gaat om de schaakregels. Of het moet het ene moment zijn waarop de tegenstander van Sjaak besluit remise aan te bieden terwijl Sjaak diep in de denktank zit. Voordat dit uitmondt in een arbitrale veldslag wordt tot remise besloten (*maar niet voordat Sjaak zijn tegenstander fijntjes heeft uitgelegd hoe je remise hoort aan te bieden – WL*).

Zoals we weten kan Promotie K1 zich dit seizoen weinig misstappen veroorloven. Sinds zij gepromoveerd zijn naar de 2^e klasse heeft de KNSB iets nieuws bedacht: zwaar versterkte degradatie. Met negen in een poule waarvan plaats 7 t/m 9 degraderen en de slechtste nummer 6 ook. Kortom bijna iedereen degradeert. Maar K1 is hiertegen bestand. In de eerste wedstrijd bleken ze al uit het goede hout gesneden maar werd nipt van een sterk team verloren. Vandaag lijkt na 5 uur spelen de overwinning echt naar K1 te gaan, maar Joost blijft nog wel angstig lang doorschuiven met een stuk meer. Alles onder controle, dat wel, en uiteindelijk worden met zijn overwinning de twee matchpunten binnengehaald.

Promotie K2 kiest voor herhaling van zetten, net als de vorige wedstrijd wordt ook deze met 4½ - 3½ gewonnen. Ook hier bleek de laatste partij, van Jaap, cruciaal voor wie de matchpunten mee naar huis mocht nemen. Promotie K2 dus.

Het derde team van Promotie, ofwel Promotie K3, is een fonkelnieuw team met bijna uitsluitend jeugdspelers. En John Tan, die nog jong van geest is. Is normaal gesproken Promotie K1 de eyecatcher, dit keer blijken bijna alle senioren veel belangstelling te hebben voor de schaakgevechten van onze jeugd. De dames Isis en Ayleanna aan bord 7 en 8 mogen op veel aanmoediging bij hun bord rekenen. Het is ook historisch, Promotie heeft 2 dames tegelijk in de KNSB-competitie! Vooral bij Isis komen genoeg winstkansen voorbij. Uiteindelijk trekken ze allebei aan het kortste eind. Ook jeugdspelers Djazz, Siem, Reinier en Oswin kunnen het niet bolwerken, maar er wordt stevig voor gevochten. John en Tobin pakken een remise. Hier geldt: meedoen is belangrijker dan winnen.

Observatie van de maand

Robby Kevlishvili speelde een uitstekend toernooi in Qatar, maar hij moet nog wel werken aan zijn zwartspel tegen 2700+

Hij scoorde 5½ uit 9 bij een TPR van 2636, en verloor slechts 2 partijen:

4e ronde met zwart tegen Hikaru Nakamura (2780),

8e ronde met zwart tegen Dommaraju Gukesh (2758)

oude doos	I have a dream	John Tan

	september 2003	Op 28 augustus 2003 was het veertig jaar geleden dat een kwart miljoen mensen een mars hielden om te demonstreren voor gelijke rechten voor de zwarte bevolking en banen en tegen de armoede in de Verenigde Staten. Op de trappen van het Abraham Lincoln Monument hield Martin Luther King zijn historische "I have a dream"-toespraak.

Een droom waarin alle mensen elkaars gelijken zouden zijn. Sindsdien is er wel veel verbeterd voor de bevolking, maar anno 2004 is zijn droom nog steeds geen realiteit. Vandaag de dag zou hij het nog erg druk hebben met demonstreren. De VS is nog steeds niet op de goede weg: er is nog steeds rassenongelijkheid, werkloosheid en er zijn 15 miljoen armen. Martin Luther King was een predikant in een tijd dat de negers slecht werden behandeld. Zo was er bijvoorbeeld rassenscheiding; apartheid in scholen, bussen, toiletten, snackbars en dergelijke.

Martin Luther King streed tegen onrecht op een vreedzame en geweldloze manier. Hij leerde de mensen om geen geweld te gebruiken, want geweld lost niets op. Een demonstratie is gericht tegen het onrecht en niet tegen personen. Vreemd is dan ook dat hij op een gewelddadige wijze aan zijn eind komt. Heeft hij het aan zien komen? "I have been on the mountaintop and I have seen the promised land" sprak hij op de dag voordat hij werd vermoord in 1968.

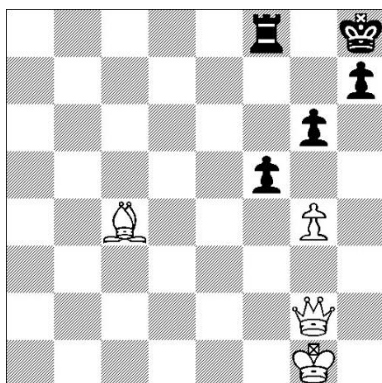
Wat heeft het bovenstaande te maken met schaken? Welnu, laatst had ik een droom. Ik zat (uiteraard) achter een schaakbord. De tegenpartij had de overhand in een eindspel. Drie pionnen, loper en koning tegen twee pionnen, loper en koning. Door lopers van ongelijke kleur was het gemakkelijk remise te houden. In tijdnood deed ik een zet, drukte de klok in en zette vervolgens even een pion recht. Toen gilte mijn tegenstander (of tegenstandster) "aangeraakt, ik claim de partij!". Op dat moment werd ik wakker. Allereerst vanwege dat geschreeuw en ten tweede vanwege de onmogelijke situatie.

Volgens de spelregels verplaatsen de spelers om beurten hun stukken op een vierkant bord waarbij de speler achter de witte stukken begint en het is inderdaad niet toegestaan om tweemaal achterelkaar een zet te doen. Verder mag de aan zet zijnde speler een stuk rechtzetten als je iets mompelt in de trant van "effe recht zette" of "j'adoube". Maar ik was helemaal niet aan zet en dus mag ik zonder te murmelen een stuk rechtzetten.

Bij het "gewone" schaken is een partij gewonnen als de tegenstander opgeeft of als je de tegenstander mat zet of als de vlag van de tegenstander is gevallen. Er staat niks over winst in verband met het aanraken van een stuk. Het valt wellicht onder het hoofdstuk Hinderen (Hardiek, let op!!!) als je buitenproportioneel vaak een stuk aanraakt/rechtzet terwijl je niet aan zet bent. In dat geval kan een arbiter een straf opleggen zoals het verminderen van de bedenktijd van de in overtreding zijnde speler waardoor je vlag kan vallen. Maar tijdens de cursus scheidsrechter is mij geleerd om die straf niet toe te passen. Dus een partij claimen vanwege het aanraken van een stuk is niet mogelijk. Sterker nog, volgens artikel 12.5 is het verboden om de tegenstander op welke wijze dan ook te hinderen met een onredelijk claim. Mag ik nu de partij claimen?

Over schaken gesproken, direct in de eerste ronde overkwam mij het volgende. Het diagram is niet volledig, niet alle stukken staan er op, die zijn niet van belang voor dit verhaal. Zwart is een briljante speler die iets over profylaxe heeft gelezen, dat ben ik, dus. Zwart wil voorkomen dat wit op f5 slaat →

en ziet ook wel dat Tg8 niet gaat vanwege die loper op c4, maar dan doe je toch Tf8-f6? Op g4xf5 volgt immers g6xf5 en er dreigt Tf6-g6.

U raadt al wat er gebeurde: g4xf5 en g6xf5, maar voordat zwart de kans krijgt om de winnende zet Tf6-g6 uit te voeren, doet de Coene witspeler de zet Dg2-g8 met mat en zo heb ik wéér het gevoel dat ik tegen topspelers één zet te kort kom.

Aan het begin van het seizoen begin ik met goede moed aan een nieuw notatieboek met de bedoeling om zo lang mogelijk ongeslagen te blijven. Middels deze column het verzoek aan de tegenstanders om MIJN boek niet verder te ontsieren met HUN winstpartijen.

<i>jeugd</i>	Jeugd laat tanden zien in de KNSB-competitie	Maurice Hettfleisch

Het was een mooi gezicht op de eerste zaterdagse thuiswedstrijd van het seizoen: 24 borden vulden 't Span. Voor het eerst speelde Promotie met drie teams in de KNSB-competitie. Naast de bekende twee teams die aantraden, debuteerde het derde team. Dat team stond meteen voor een zware wedstrijd, waar ik vooraf wat vrees over had.

De reden voor die vrees was Rijswijk 2 als tegenstander. Met onder andere Tony Goudriaan en Bart van Zeijl Langhout hadden zij twee 1900'ers aangemeld bij het team, de achtste spelers zat bovenin de 1600. Zoals invaller John me al appte: "wat doen die gasten in de zesde klasse?". Blijkbaar waren ze vorig seizoen tegen degradatie aangelopen. (En wat doet John daar? – *red.*)

De opstelling van Rijswijk was niet zo erg als het kon zijn, maar toch nog aanzienlijk sterk als tegenstander voor een team met weinig ervaring. John bracht uiteraard een bonk ervaring mee, maar dat kan hij slechts op één bord inzetten. Djezz, Siem en Reinier kennen sinds dit seizoen het klappen van de zweep in de interne, maar zij spelen dit seizoen voor het eerst extern; Siem en Reinier hadden daar als invaller in het tweede vorig seizoen al even aan geproefd. Oswin speelt sinds dit seizoen in de interne, en maakte zijn debuut. Hoewel wat ouder, kunnen we hetzelfde zeggen over Tobin, die inviel.

De meeste zorgen had ik op bord 7 en 8. Op bord 7 speelde Isis, dit seizoen een vaste speler van het team. Ze speelt regelmatig mee bij jeugdtoernooien en in de jeugdteams, en gaat dit seizoen dus ervaring opdoen met (in haar ogen hele) lange partijen. Haar speelstijl is vrij kenmerkend: vol in de aanval op de koning. Vorig seizoen vergat ze daarbij af en toe haar stelling te verdedigen, maar daarin heeft ze veel stappen gezet. Op bord 8 viel Ayleanna in. Ook een enthousiast toernooispeler bij de jeugd, maar vooraf had ik wat twijfel of het verstandig was om haar te laten spelen. Mijn ethische ik zat hierachter: was het wel verantwoord om een jonge tiener met weinig klassieke ervaring tegenover een aanzienlijk sterkere senior te laten debuten? Overleg met Rens (ervaring kan nooit kwaad!) en haar ouders (ze heeft veel zin om te spelen!) deden me overtuigen om de stap toch te zetten. Zaterdag bleek al snel dat dat terecht was: de dames verloren, maar wisten het de tegenstanders wel lastig te maken!

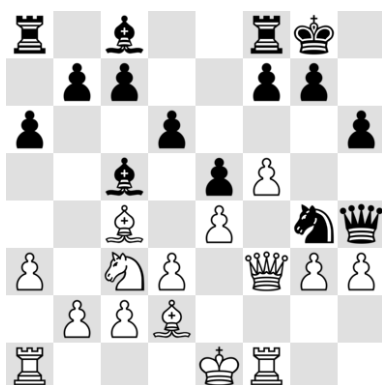
Ayleanna verloor al vroeg een stuk na een pionvorkje. Haar tegenstander liet echter ook een kwaliteit hangen, en omdat Ayleanna ook nog eens wat pionnen meesnoepte, kwam er een erg interessante materiaalverhouding op het bord: een toren en een loper voor Ayleanna met pionnenmeerderheid, tegen twee paarden en een loper: helaas was het precieze verloop van dit midden-/eindspel niet te

reconstrueren aan de hand van het notatieformulier, dat is (helaas) ook ervaring opdoen. Ayleanna probeerde verschillende vrijpionnen naar de achtste rij te krijgen, maar het lukte net niet het juiste plan te vinden en ze verloor teveel materiaal. Toch vond ik het goed te zien, dat ze telkens op zoek bleef gaan naar een winstplan.

Het geduld van Isis werd meteen op de proef gesteld: haar tegenstander was twintig minuten te laat. Dat wachten had Isis niet ingesust: na 10 zetten stonden haar beide paarden al op de koning gericht.

Wit heeft op **10. ... Pc6-d4** hier zojuist **11. h3** geantwoord (*diagram 1*). Na Pxd4 was er niet heel veel aan de hand geweest, maar de lichte stukken in de aanval zien er imponerend uit. Isis besluit om de dame bij de aanval te betrekken. **11. ... Pxf3+**, **12. Dxf3 Dh4+**. Het schaak is leuk, maar wit heeft een antwoord dat deze zet weerlegt. Maar voor we daarheen gaan, wil ik opmerken dat ik in de computer een erg leuke manier zag om de dame wel op de juiste manier bij de aanval proberen te betrekken: **11. ... Ph2!** Lokt het paard weg van de dekking van h4, want na **12. Pxd4** komt **Dh4+**, **13. Tf2 Pxc2+**, **14. Dxc2 Dxf2+**, en zwart staat fantastisch.

Terug naar de partij: wit hief het schaak op met **13. g3** (*diagram 2*), waarna Isis iets met haar dame moest doen. **13. ... Dxd3** haalt meteen de druk van het paard op g4. Dit had ik voor zet 12 gemist, en toen Rens me erop wees, leek het ons een prima oplossing. Stockfish weet dat natuurlijk altijd te verpesten, maar gelukkig is Stockfish nooit de tegenstander. **14. Th1** houdt zwart in leven, **14. 0-0-0**, omdat **Ph2** niet werkt vanwege de penning **15. Dh1**. Dat zag wit waarschijnlijk over het hoofd hier. Nu de toren op h1 staat, werkt **14. ... Ph2** wel. Na **15. 0-0-0** (het best was de kwal geven, omdat zwarts dame praktisch ingesloten staat: **15. Ph2) Pxf3**, **16. Txd3** staat zwart een pion voor. Daar heeft wit weliswaar compensatie voor, vanwege zwarts onontwikkelde loper, maar een pion is een pion.

Op dit punt kwam ik Isis ergens tegen, mopperend dat wit nog een lange rokade had die haar plannen dwarsboomde. Ik zag het nog positief in: zwart heeft met de aanval een pion gehaald! Het lukte Isis echter niet om in het middenspel het juiste plan te vinden en wits dreigingen af te wenden, en wits torens kwamen uiteindelijk dan ook over de h-lijn binnen.

Ik vond het erg leuk om te zien, hoe het beide dames eigenlijk niets uitmaakte, wie er tegenover hen zat: mijn zorgen waren onterecht. Ze vonden hun plannen wel, en dachten bovendien lang na: Ayleanna was twee uur bezig, Isis bijna drie. Helemaal correct is het uiteraard nog niet, maar dat kunnen we niet van ze verwachten. De speelstijl van de gemiddelde seniorenspeeler – iets minder impulsief dan de jeugdspelers die ze gewend zijn – zal leerzaam zijn voor alle jeugdspelers, ook voor de vier die aan de hogere borden speelden. Met een jeugd die zo onbevangen achter het bord zit, kijk ik uit naar de volgende wedstrijden van het derde team.

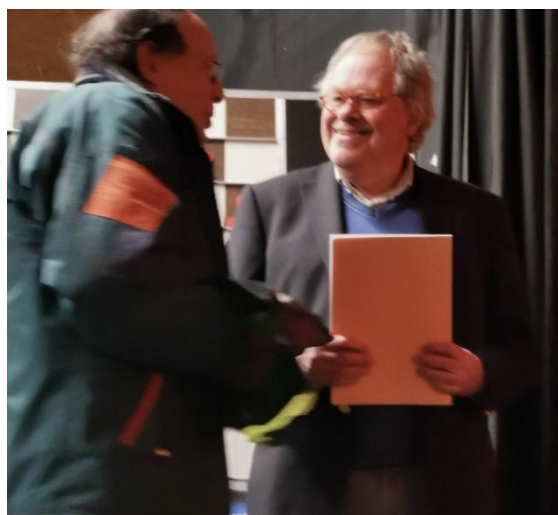
Citaat van de maand [3]

“Ik ben geen amateur. Ik ben een prof. Ik schaak niet voor mijn plezier.”

[Jan Timman, in een NRC-interview]

opgaven	Van Ree naar Lichess	redactie

De opgaven in de rubrieken “Wit/zwart speelt en wint” en “Kort maar krachtig” komen met ingang van dit nummer niet meer uit de schaakrubriek van GM Hans Ree in de NRC. De reden hiervoor is dat de NRC onlangs helaas heeft besloten met de schaakcolumns te stoppen, dit in navolging van andere kranten. Zodoende kunnen we die rubriek niet meer gebruiken (misbruiken?) om onze Promoten van interessante stellingen (in de vorm van opgaven) te voorzien. Zoals u al op de website kon lezen in Tata-journaal 14 d.d. 27 januari 2023 hebben wij Hans Ree al hartelijk dank gezegd voor het “lenen” van de stellingen uit zijn columns, waarbij hij een exemplaar van ons jubileumboek in ontvangst mocht nemen. Hierbij verraste hij ons overigens met de woorden (over schaakvereniging Promotie) “o ja, die ken ik wel, ik kijk daar altijd op de website”.

Vanaf heden zullen wij voor de problemen putten uit de rijke verzameling van website Lichess, waarbij het leuke is dat die problemen meestal niet afkomstig zijn uit (groot)meesterpartijen, maar uit partijen die “gewone schakers” 24/7 op Lichess spelen. En daar is keus genoeg: op het moment dat deze regels geschreven worden leert een blik op een ander scherm dat er nu 100.461 spelers op Lichess aanwezig zijn, en dat er 42.418 partijen aan de gang zijn!

Lichess hanteert een tamelijk complex algoritme om uit al deze partijen stellingen te selecteren die als probleem gepresenteerd kunnen worden (op Lichess “puzzle” genoemd); zie het artikel “Schaakpuzzels uit eigen Lichess-partijen” van Maurice Hettfleisch in de Promoot van februari 2023. Het algoritme selecteert vooral partijen waarin de waardering in één zet omslaat, bijvoorbeeld van +2 naar -3; kennelijk heeft er dan iemand geblunderd. Dit algoritme moet vrij slim zijn, want als iemand bijvoorbeeld een stuk laat instaan, dan is dat niet voldoende voor een leuk probleem. Bijna altijd gaat het om een verrassende of in ieder geval niet opvallende zet (of – vooral – combinatie), waarmee de gemaakte fout snel wordt afgestraft. Meestal gaat het dan om mat of om stukwinst, maar soms gaat het niet om “wit wint” maar om “wit ontsnapt aan verlies”. Kortom, je kunt van alles verwachten!

varia	Veiling schaakitems	Henk Alberts

De Motiefgroep Schaken houdt twee keer per jaar (op haar contact-dagen) een veiling van schaakitems. Omdat de KNSB dit jaar 150 jaar bestaat, is aan de aanbieders voor de najaars-contactdag op 28 oktober in Woerden gevraagd om ter ere van dat 150-jarig bestaan items met een startbedrag van 1,50 euro in te brengen. Hieraan is redelijk massaal gehoor gegeven en het resultaat is dat ongeveer een kwart van het aantal aangeboden items (dus ongeveer 50 items) op deze veiling een

startwaarde van 1,50 euro heeft. De veiling is op 28 oktober voor iedereen toegankelijk in Het Bakken in Woerden. U hoeft niet fysiek aanwezig te zijn, want ook schriftelijk bieden is mogelijk.

Alle informatie hierover, alsmede de complete veilinglijst, is te vinden op de site van de Motiefgroep Schaken: <https://www.euwe.nl>.

Oplossingen problemen

Kort maar krachtig (blz. 1 en 5)

stelling A	stelling B	stelling C	stelling D	stelling E	stelling F
1. Th6+ Kxh6 2. Dxf6# mat	1. ... Tb8 2. Da7 Pc8 0-1	1. Txf8+ Txf8 2. Dxf8+ Kxf8 3. Pxe6+ 1-0	1. ... Lc5+ 2. Kh1 Ta7 0-1	1. Txf6+ Kxf6 2. Dg6# mat	1. ... Lxf2+ 2. Kxf2 Pg4+ 3. Pe3 0-1

Wit / zwart speelt en wint (blz. 20)

stelling 1	stelling 2	stelling 3	stelling 4
1. ... Pe2+ 2. Kh1 Dxd3 3. Te1 Dd1 0-1	1. Tf6+ gxf6 2. Dh6+ Kf5 3. Dxf6# mat	1. Pe6+ Kc8 2. De8+ Ld8 3. Dxd8# mat	1. ... Txc1+ 2. Kh2 Txh1+ 3. Kxh1 Db1+ 4. Kh2 Dh7 0-1
stelling 5	stelling 6	stelling 7	stelling 8
1. Pf6+ gxf6 2. Tb8+ Tc8 3. Txc8# mat	1. De8+ Df8 2. Lh7+ Kxh7 3. Dxf8 1-0	1. ... Dxc1+ 2. Kxg1 Lc5+ 3. Le3 Lxe3+ 4. Kh1 Tf1# mat	1. Dxf7+ Kh8 2. De8+ Txe8 3. Txe8+ Df8 4. Txf8# mat

Oplossingen schaakstudies (blz. 12)

[1] Richard Réti (1921)

Deze studie, die gepubliceerd werd in de *Ostrauer Morgenzeitung* van 4 december 1921, is een van de beroemdste schaakstudies. Het lijkt niet mogelijk voor de witte koning om de zwarte pion te achterhalen, terwijl de witte pion gemakkelijk door de zwarte koning afgestopt kan worden. De oplossing schuilt erin om met de witte koning beide pionnen tegelijk te benaderen door gebruik te maken van de geometrische eigenschappen van het schaakbord. **1. Kg7! h4, 2. Kf6 Kb6** (of 2. ... h3, 3. Ke7 en de witte koning kan zijn eigen pion ondersteunen), **3. Ke5!!** En de witte koning komt precies op tijd om de witte pion te ondersteunen of om de zwarte pion te pakken te krijgen. **3. ... h3, 4. Kd6 ½-½**

[2] Richard Réti (1922)

1. c6! h5, 2. Kb4! Kb6 (2. ... h4, 3. Kc5 h3, 4. Kd6 h2, 5. c7 Kb7, 6. Kd7) **3. Kc4! h4** (3. ... Kxc6, 4. Kd4) **4. Kd5! Kc7** (4. ... h3, 5. Kd6 h2, 6. c7) **5. Ke4 ½-½**

[3] Richard Réti (1928)

Wit lijkt hier voor een schier hopeloze taak te staan. Hoe al deze pionnen af te stoppen? **1. Kg6 Kb6, 2. Kxg7 f5, 3. Kf6! f4, 4. Ke5 f3, 5. Kd6 f2, 6. c7 f1D, 7. c8D Df4+, 8. Kd5 ½-½**

[4] Ladislav Prokeš (1947)

1. Kc8! (dreigt 2. Kb7) **Kc6, 2. Kb8! Kb5, 3. Kb7 Kxa5, 4. Kc6 h5, 5. Kd5 ½-½**

[5] Cor de Feijter (1939)

1. Kb7 a5, 2. Kc7 Kc4, 3. Kd7 Kd4, 4. Ke7 Ke4, 5. Ke6 Kxf4, 6. Kd5 ½-½

[6] Aleksandr & Kirill Sarychev (1928)

Uiteraard verliest wit na 1. c8D Lf5+, 2. Kc7 Lxc8 waarna de zwarte koning zijn loper en pion te hulp snelt.

1. Kc8!! Volgens Christian Hesse in *The Joys of Chess* (2011) is deze zet een voorbeeld van het genre *Zet van een andere Wereld!* De witte koning gaat vóór zijn eigen (ja, vóór zijn eigen) pion staan.

1. ... b5, 2. Kd7! b4 (2. ... Lf5, 3. Kd6! b4, 4. Ke5 Kg4, 5. Kd4! ½-½), **3. Kd6** (na 3. Ke6 Ke4, 4. c8D Lf5 wint zwart) **Lf5, 4. Ke5 Kg4, 5. Kd4 ½-½**

Oplossing 150 jaar KNSB (blz. 19): Wit voltooit met Ta1 de rokade.

Agenda t/m januari 2024

oktober 2023

ma 23 okt	19:30		Promotie H4 - DSC 9
	19:45	[7] periode 1 – ronde 7	
do 26 okt	19:45		Botwinnik 1 - Promotie H1
ma 30 okt	19:45	[8] periode 1 – ronde 8	

november 2023

za 4 nov	13:00		Messemaker 1 - Promotie K1 LSG 4 - Promotie K2 Voorschoten 3 - Promotie K3
ma 6 nov	19:45	[9] periode 1 – ronde 9	Promotie H2 - Rijswijk 2 Promotie H4 - HSV 2
ma 13 nov	19:45	[10] periode 1 – ronde 10	Promotie H1 - Schaakmat Westl. 1 Promotie H3 - Botwinnik 2
ma 20 nov	19:45	[11] periode 1 – ronde 11	
za 25 nov	13:00		Promotie K1 - A'dam Berserkers 1 Promotie K2 - Woerden 2 Promotie K3 - SHTV 3
ma 27 nov	19:45	[12] periode 1 – ronde 12	
di 28 nov	19:45		Voorburg 2 - Promotie H4

december 2023

ma 4 dec	19:45	[13] periode 2 – ronde 1	
vr 8 dec	19:45		Scheve Toren 1 - Promotie H3
ma 11 dec	19:45	[14] periode 2 – ronde 2	Schaakhuis 1 - Promotie H1
za 16 dec	13:00		Leiderdorp 1 - Promotie K1 Oegstgeest 1 - Promotie K2 Botwinnik 3 - Promotie K3
ma 18 dec	19:45	[15] periode 2 – ronde 3	
di 19 dec			Voorburg 1 - Promotie H2
ma 25 dec	-----	geen clubavond	
?? ?? dec	20:00	oliebollentoernooi	

januari 2024

ma 1 jan	-----	geen clubavond	
ma 8 jan	19:45	[16] periode 2 – ronde 4	Promotie H3 - DD 2 Promotie H4 - Rijswijk 4
ma 15 jan	19:45	[17] periode 2 – ronde 5	
ma 22 jan	19:45	[18] periode 2 – ronde 6	
ma 29 jan	19:45	[19] periode 2 – ronde 7	Promotie H2 - DD 1